

**පුරාණ මැටි බඳුන් නිර්මාණ
තාක්ෂණය හා ජීනවන විහාරය
ආශ්‍රිත ව හමුවන
මැටි බඳුන් වර්ගීකරණය**

ඩී. තුසිත මැන්දිස්

පුරාණ මැටි බඳුන් නිර්මාණ තාක්ෂණය හා ජේතවන විහාරය ආශ්‍රිත ව හමුවන මැටි බඳුන් වර්ගීකරණය

ප්‍රථම මුද්‍රණය 2017

ආචාර්ය කුසිත මැන්දිස්ගේ වෙනත් පොත්

- ශ්‍රී ලංකා සංස්කෘතියේ මුල් පියසටහන්
- මූලික කැනීමේ ක්‍රම
- ශ්‍රී ලංකාවේ පුරාණ තාක්ෂණය හා සම්පත් පරිහරණය
- පුරාවිද්‍යා ගවේෂණ කැනීමේ හා කාල නිර්ණ ක්‍රම
- අනුරාධපුර දීඝ පාෂාණය ආශ්‍රිත මානව ජනාවාසකරණය
- උරුම කළමනාකරණ ප්‍රවේශය

ISBN :

ආචාර්ය කුසිත මැන්දිස්

පරිඝනක නිර්මාණය - එච්.ඒ. හර්ෂි ප්‍රබෝධා සේනාධීර/
නදීර හර්ෂජිත්

කංවුක නිර්මාණය - නදීර හර්ෂජිත්

මුද්‍රණය - නෙත්වින් ප්‍රින්ටර්ස්, ගැටඹේ,
පේරාදෙණිය, මහනුවර,

කතුවරයාගේ ලිඛිත අවසරය නොලබා මෙම ප්‍රකාශනයේ කිසිදු කොටසක් කුමන ආකාරයකින් හෝ කුමන ක්‍රමයකින් හෝ ඉලෙක්ට්‍රොනිකවත් යාන්ත්‍රිකවත් ඡායා පිටපත් මගින් සම්ප්‍රේෂණය කිරීමට ද භාවිතය පිණිස පද්ධතියක සටහන් කිරීම හා ගබඩා කර තැබීම ද සපුරා තහනම් ය.

පිඳුම

දහසක් දුක් කම්කටොළු දරා
අප ඇති දැඩි කල දෙමව්පියන්ට හා
සිප් නැණ ලබා දුන් ගුරුවරුන්ට
මෙම ග්‍රන්ථය ගෞරවයෙන් පිළිගන්වමි.....

පෙරවදන

කෞතු පුරාවිද්‍යාව (Field Archaeology) හා සම්බන්ධ වන උප විෂයක් ලෙස මැටි බඳුන් අධ්‍යයනය වර්ධනය වී තිබේ. දිගු කාලයක් තිස්සේ විවිධ රටවල සිදුකරන ලද පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයන හා පර්යේෂණවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මේ වන විට මැටි බඳුන් අධ්‍යයනයට අදාළ ව පුරාවිද්‍යා න්‍යාය බෙහෙවින් ම දියුණුවට පත් වී තිබේ.

මැටි බඳුන් අධ්‍යයනයට අදාළ ව පොත්පත් රාශියක් විවිධ මාතෘකා යටතේ ඉංග්‍රීසි බසින් ලියැවී තිබුණ ද සිංහලෙන් පලවී ඇති පොත පත ඉතා ම අල්ප වේ. එම නිසා මේ විෂය ක්‍ෂේත්‍රයට අදාළ ව මෙම ග්‍රන්ථයෙන් මැටි බඳුන් නිර්මාණ තාක්ෂණය, වර්ගීකරණය හා විශ්ලේෂණයට අදාළ ක්‍රමවේද සම්බන්ධව මූලික ලෙස සාකච්ඡා කර ඇත.

මැටි බඳුන් අධ්‍යයනයට අදාළ දැනුම එකතු කර ගැනීමට කැමැති උගතුන්ට ද විශ්වවිද්‍යාල හා පාසල් ශිෂ්‍යන්ට ද ප්‍රයෝජනවත් වන පරිදි මෙම කෘතිය සැකවින් රචනා කර ඇත. මෙය වූ කලී මැටි බඳුන් අධ්‍යයනයට අදාළ සම්පූර්ණ විග්‍රහයක් අන්තර්ගත කෘතියක් නොවුන ද ඒ ආශ්‍රිත පර්යේෂණවල යෙදෙන්නන් හට ප්‍රයෝජනවත් කෘතියකැයි හැගේ. එම නිසා ප්‍රධාන මාතෘකා පහක් යටතේ මැටි බඳුන් අධ්‍යයනයට අදාළ කරුණු මෙහි අන්තර්ගත කර තිබෙන අතර ඒ සඳහා තොරතුරු උකහා ගැනීමට විවිධ පර්යේෂකයින් රචනාකොට ඇති පර්යේෂණ ග්‍රන්ථවල ඇතුළත් තොරතුරු ලබාගැනීමට ද සිදු විය. එම නිසා මේ ග්‍රන්ථය පාඨකයින්ට ප්‍රයෝජනවත් වේ යැයි ද විශ්වාස කරන අතර ඒ සඳහා සරල භාෂාවෙන් කරුණු ඉදිරිපත්

කිරීමට ද අමතක නොකෙළෙමි. එ බැවින් ක්ෂේත්‍ර පුරාවිද්‍යාවට අදාළ මැටි මෙවලම් අධ්‍යයනය පිළිබඳ ව මූලික අවබෝධයක් මෙම ග්‍රන්ථයෙන් පාඨකයාට ලැබෙනු ඇතැයි විශ්වාස කරමි.

ආචාර්ය කුසිත මැන්දිස්

පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයනාංශය

ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය

මහින්තලේ , 2016.

උපකාරානුස්මෘතිය

පුරාණ මැටි බඳුන් ශිල්පීය තාක්ෂණය හා ජේතවන විහාරය ආශ්‍රිත ව හමුවන මැටි බඳුන් වර්ගීකරණය නැමති මෙම කෘතිය සම්පාදනය කිරීමේ දී එහි අන්තර්ගතය විධිමත් කර ගැනීම උදෙසා විවිධ විද්වතුන් විසින් සිදුකරනු ලැබූ පර්යේෂණවල තොරතුරු උපයෝගී කර ගන්නා ලදී. එ බැවින් පළමු ව එම විද්වතුන්ට මාගේ ප්‍රණාමය මුලින් ම හිමිවේ.

මෙම ග්‍රන්ථය රචනා කිරීමේ දී ඒ සම්බන්ධ ව දැනුම පුළුල් කර ගැනීමට හා සහයෝගය දැක්වීමට බොහෝ දෙනෙක් උදව් උපකාර කරන ලදී. පුරාවිද්‍යා විෂය දැනුම පුළුල් කර ගැනීම සඳහා මා ක්ෂේත්‍ර පුරාවිද්‍යා කටයුතුවලට සම්බන්ධ කර මාගේ අධ්‍යයන කටයුතුවල දී මා හට බෙහෙවින් උපකාර කළ මාගේ ගුරුදේවයන් වන ජේරාදෙනිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශයේ හිටපු මහාචාර්ය සුදර්ශන් සෙනෙවිරත්න, ආචාර්ය පියතිස්ස සේනානායක ඇතුළු ආචාර්ය මණ්ඩලයට හා ජේතවන ව්‍යාපෘතියේ හිටපු පුරාවිද්‍යා අධ්‍යක්ෂ ආචාර්ය හේම රත්නායක මහතාට මාගේ කෘතචේදීත්වය මුලින් ම පිරිනමී.

මෙම කෘතිය රචනා කිරීම සඳහා මා වසර 20 ක් පමණ මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදලේ ක්ෂේත්‍ර පුරාවිද්‍යා කටයුතු වලට සම්බන්ධ වී ලබාගත් දැනුම බෙහෙවින් ම ඉවහල් වූ අතර ඒ වෙනුවෙන් මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදලට ස්තූතිවන්ත වෙමි. එසේ ම මේ සඳහා නන් අයුරින් සහයෝගය දැක් වූ මා හිතවත් රජරට විශ්වවිද්‍යාලයේ මාගේ සහෝදර ආචාර්ය මණ්ඩලයටත්, කංචුකය නිර්මාණය කර දුන් කතිකාචාර්ය ඩබ්. එම්. ටී. බී. විජේපාල

සහෝදරයාටත්, ග්‍රන්ථයක් ලෙස මෙය සකස් කර දුන් හරිමි ප්‍රබෝධා මහත්මියටත්, මෙම ග්‍රන්ථය අගනා ලෙස මුද්‍රණය කර දුන් මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදලේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් මහාචාර්ය ප්‍රියාන්ත ගුණවර්ධන මහතා ඇතුළු කාර්යය මණ්ඩලයටත් මාගේ කෘතචේදිත්වය පිරිනමමි.

පෙළගැස්ම

පෙරවදන	ii
උපකාරානුස්මෘතිය	vi
01. හැඳින්වීම	1
02. සාම්ප්‍රදායික මැටි බඳුන් නිෂ්පාදන ශිල්පීය තාක්ෂණ විධි	4
02.i. පිළිස්සුම් තාක්ෂණය (Pyrotechnology)	4
2.ii මැටි බඳුන් ශිල්පීය තාක්ෂණය (Pottery techniques) හා තාක්ෂණික පරාමිතීන් (Technological parameters)	5
2. iii. මැටි බඳුන් නිර්මාණයේ ශිල්පීය විධි (Techniques of the pottery making)	7
03. මැටි බඳුන් පිළිස්සීම (firing)	17
04. මැටි බඳුනක ව්‍යුහ විද්‍යාව (Anatomy of a Vessel)	20
05. ජෛවන විහාරයෙන් හමුවන මැටි බඳුන් වර්ගීකරණය	26
1 වන වර්ගය කෝප්ප (Kusalana)	30
2 වන වර්ගය පාත්‍රා (Pathra)	33
3 වන වර්ගය තැටි (Thati)	37
4 වන වර්ගය බත් වළඳ (BathWalanda)	48
5 වන වර්ගය නැඹිලිය (Nambiliya)	56
6 වන වර්ගය කොරහ (Koraha)	58
7 වන වර්ගය හැලි (Hali)	60

8 වන වර්ගය ඇතිලිය (Athilitya).....	64
9 වන වර්ගය මුට්ටි (mutti).....	69
10 වන වර්ගය කළ (Kala).....	72
11 වන වර්ගය මුඩි (Mudi).....	77
12 වන වර්ගය කෙම් (Spout).....	80
13 වන වර්ගය කලස (Vas).....	82
14 වන වර්ගය මඤ්ජා (Casket).....	84
15 වන වර්ගය පහන් (Lamps).....	86
16 වන වර්ගය කෙම් සහිත භාජන	87
17 වන වර්ගය අඩි සහිත භාජන	87
18 වන වර්ගය කෝව (Crusible).....	88
19 වන වර්ගය වයින් භාජන	89
20 වන වර්ගය රැස් කිරීමේ භාජන (Storage).....	91
ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය	93

01. හැඳින්වීම

පුරාණ අනුරාධපුර නගරයේ නගරයට දක්ෂිණ දිග භාගයේ ජේතවන විහාරය ස්ථානගත වේ. අනුරාධපුර සංස්කෘතික භූ දර්ශනය සඳහා එක්වන්නා වූ මහාවිහාර වලින් අවසාන විහාරය වූයේ ජේතවනයයි. ක්‍රි.ව. 276-303 අතර කාලයේ දී මහසෙන් රජතුමා විසින් මෙම විහාරය ඉදිකරන ලද බව මහාවංසය, නිකාය සංග්‍රහය හා සද්ධර්මරත්නාකරයේ සඳහන් වේ. එම විහාරය මහාවිහාර සීමාව ඇතුළත වූ බව ද මූලාශ්‍රයවල සඳහන් වේ (සද්ථ: 30- 37 ; නිස :15) ජේතවන විහාරය ඉදිකරන ලද්දේ ද පණ්ඩුකාභය රජු කාලවේල නම් යක්ෂයා සඳහා දෙවොල තැන වූ ස්ථානයේ බව රෝලන්ඩ් සිල්වා ප්‍රකාශ කර තිබේ (Silva 2000:57). නමුත් හේම රත්නායක පෙන්වා දී ඇත්තේ ජේතවන විහාරය මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ ධර්මය දේශනාකල ස්ථානය වන ථේරානම්බන්ධ මාලක වශයෙන් ව්‍යවහාර වූ පසු ව මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේගේ පරිනිර්වාණයෙන් අනතුරු ව ඉසිභූමංගන යනුවෙන් හැඳින්වූ භූමියේ ඉදිකරන ලද විහාරය බවයි (රත්නායක 1998:331). ජේතවනය ඉදිවීමට පෙර එම භූමිය හැඳින් වූයේ නන්දන උයන ලෙස ය.

මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ අනුරාධපුරයට සැපත් වූ මුල් දිනයේ දී රජ මාළිගයේ පිරිසට ධර්මය දේශනා කර (එම xiv:50-64). ඉන් පසු උන්වහන්සේ නන්දන උයනට පැමිණ තිබේ (එම xv:1-3). ලේඛනගත තොරතුරුවලට අනුව නගරය ආසන්නයේ

උද්‍යාන දෙකක් තිබී ඇත. ඉන් පළමු වැන්න **මහාමේඝ උයනය** (එම xi:03). දෙ වැන්න **නන්දන උයනයයි** (එම xv:1-3). නන්දන උයන අනුරාධපුර නගරයට දකුණු පසින් මහාමේඝ වනයේ පැදුම් දොර (නැගෙනහිර දොරටුව) ආසන්නයේ පිහිටුවා තිබූ බව මහාවංසයේ සඳහන් වේ. මහාවංසයට අනුව ධර්මය දේශනා කරන ලද මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ නන්දන උයනේ දකුණු දොරින් නික්ම මහාමේඝ වනයේ පැදුම් දොරටුවෙන් එම උයනට ප්‍රවිෂ්ට වී ඇත (මව.XV:11-12). නන්දන උයන තුළ විසීමට රජතුමා මහතෙරුන්ට ආරාධනා කළ විට මහරහතන් වහන්සේ එය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නේ නන්දන උයන නුවරට ඉතා ආසන්න ව පිහිටන බැවින් සෝෂාකාරී බවින් යුක්ත නිසා එහි වාසය කළ නොහැකි බව ප්‍රකාශ කරමිනි (එම xv:8-10). මූලාශ්‍රයගත තොරතුරුවලට අනුව අනුරාධපුර දක්ෂිණ ප්‍රදේශයේ භූ දර්ශනය පිළිබඳ ව විමසීමේ දී පැහැදිලි වන්නේ නන්දන උයන නගරයේ දකුණු දිග දොරටුවෙන් දකුණින් පිහිටි උයනක් බව ය. (මව.xv:01;දිව.xv:11;සපා.83:71),

ඓතිහාසික තතු එසේ වුවත් ඓතිහාසික වශයෙන් සලකන කළ මහායාන නිකායේ වර්ධනයේ දී ජේතවනාරාමය වැදගත් තැනක් උසුලයි. ඉන්දියානු ලේඛනවල **සාගලීය** හෝ **ජේතවන වාසීන්** යනුවෙන් ද සිංහල සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රවල සහ සෙල්ලිපිවල **දෙනානක** යනුවෙන් ද මෙම හඳුන්වා ඇති මෙම විහාරය (එම). සංඝාරාමයක් ඉදිවීමට පෙර සිටම මානව ජනාවාසකරණයට ලක්ව තිබූ බව මෙම භූමිය ආශ්‍රිත ව සිඳුකර තිබෙන පර්යේෂණ වලින් තහවුරු වී ඇත. එයට කදිම උදාහරණ වන්නේ මෙම භූමියේ ප්‍රාග් ජේතවන ස්තර වලින් හමුවන්නා වූ

මැටි මෙවලම්ය. මෙම මැටි මෙවලම් ප්‍රමාණාත්මක ලෙස ගැනීමේ දී විශාල ප්‍රමාණයක් වන අතර මෙතෙක් පුළුල් වර්ග කිරීමකට ලක්කර නොමැත. එම නිසා මෙතෙක් මෙම විහාර භූමියෙන් හමු වූ මැටි මෙවලම් අලලා වර්ගීකරණයක් සිදු කිරීමට මෙ මඟින් බලාපොරොත්තු වන අතර එය අනුරාධපුර මානව ජනාවාසකරණ ක්‍රියාවලිය අධ්‍යයනයකරන පර්යේෂකයින්ට ද වැදගත්වන බව පෙන්වාදිය හැකි ය. මෙම පර්යේෂණය සඳහා දෙස් විදෙස් පර්යේෂකයන් සිදුකර තිබෙන මැටි මෙවලම් වර්ගීකරණයන් පිළිබඳ ව ද අවධානය යොමු කරමින් මෙම වර්ගීකරණය සිදු කර තිබේ. එසේ ම මෙම ග්‍රන්ථයේ ආරම්භයේ දී මැටි භාණ්ඩ නිර්මාණයේ තාක්ෂණික පරමිතීන් පිළිබඳ ව ද කෙටියෙන් සාකච්ඡා කර මැටි බඳුන් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය, පිළිස්සුම් තාක්ෂණය, ව්‍යුහ විද්‍යාව ආදී කරුණු ගණනාවක් පිළිබඳ ව ද කෙටියෙන් සාකච්ඡා කර තිබේ.

02. සාම්ප්‍රදායික මැටි බඳුන් නිෂ්පාදන ශිල්පීය තාක්ෂණ විධි

සාම්ප්‍රදායික මැටිමෙවලම් තාක්ෂණයේ ඉතිහාසය දෙස බැලීමේ දී ගෝලීය වශයෙන් එම ශිල්පය ආරම්භ වන්නේ නියොලිතික (Neolithic) යුගයේ දී බව පර්යේෂණ වලින් අනාරණය වී තිබේ. පුරාමිහක අවධියේ දී මිනිසා විසින් මෘදු භාණ්ඩ නිර්මාණය කිරීම සඳහා සිය දැනුම යොදා ගැනීමේ දී මූලික සංරචක (Basic Components) කෙරෙහි අවධානය යොමුකර මැටි මෙවලම් නිර්මාණය කරන්නට ඇති බව උපකල්පනය කළ හැකි ය. විශේෂයෙන් ම ලෝකධාතුව සතු ව තිබෙන ස්වභාවික සංඝටක වන **පඨවි - Earth, ආපො - Water, තේජො - Fire, වායෝ - Air** යන සංඝටනයන් සියල්ල ම මැටි භාජන නිෂ්පාදන ශිල්පය සඳහා භාවිතා කරනු ලැබේ . විශේෂයෙන් ම මෘදු භාණ්ඩයක් තැනීමේ දී පස, වතුර, ගින්න හා වාතය අත්‍යවශ්‍ය කාරණාවන් අතර එම සියල්ලේම එකතුවෙන් මැටි භාජනයක් නිර්මාණය වේ. පුරාමිහක අවධියේ දී නිර්මාණකරණය හා අත්හදා බැලීමේ අත්දැකීම් සමඟ මානවයා විසින් මැටි භාජන නිර්මාණය හා පිලිස්සීම සඳහා ක්‍රමවේද රාශියක් හඳුනාගෙන ඇත ඒවා ප්‍රධාන වශයෙන් පහත සඳහන් ලෙස පෙන්වාදිය හැකි ය.

02.i. පිලිස්සුම් තාක්ෂණය (Pyrotechnology)

පහළ පුරාශිලා අවධියේ දී පමණ මිනිසා පළමු වරට මැටි පිලිබඳ මූලධර්මය තේරුම් ගෙන තිබේ. එහි දී පරිසර සංජානනය එනම්

පස, ගින්න සහ ජලය (පරිසර අනුවර්තනය) කළ විට එහි ඇති වන්නා වූ ගුණාංග හඳුනාගැනීම ඔහු ලැබූ ජයග්‍රහණයක් විය. ඒ අනුව පස අනෙකුත් සංඝටක සමඟ මුසුකළ විට ලැබෙන ගුණාංග වන්නේ,

- තෙත් වූ විට මැට්ටෙහි ඇති නම්‍යශීලී (plasticity) භාවය ඇතිවීම
- තෙත මැට්ට විවිධාකාර ලෙස හැඩ (form) ගැන්විය හැකිවීම
- එය උෂ්ණත්වයට හසුකිරීමෙන් දෘඪ භාවයට පත් කළ හැකිවීම (මේ නිසා සකස් කරන ලද හැඩය කල්පවත්වා ගත හැකිවීම)
- විවිධ අමුද්‍රව්‍ය (substances) මුසු කිරීමෙන් එහි ගුණාත්මක භාවය වර්ධන කළ හැකිවීම නිසා මැටි භාජන නිෂ්පාදනය සඳහා පෙළඹීමට මානවයාට අවකාශ සැලසී තිබේ.

2.ii මැටි බඳුන් ශිල්පීය තාක්‍ෂණය (Pottery techniques) හා තාක්‍ෂණික පරාමිතීන් (Technological parameters)

මැටි භාජනයක් සකසා ගැනීම සඳහා පරාමිතීන් රාශියක් සපුරාගත යුතු වේ. එහි දී ප්‍රධාන වශයෙන් මැටි භාණ්ඩයේ ප්‍රමාණය, හැඩය, මතුපිට, භාවිතය සම්බන්ධ පරාමිතීන් වෙත අවධානය යොමු කර තාක්‍ෂණික ක්‍රමවේද භාවිත කළ යුතු ය. එහි දී පහත සඳහන් තාක්‍ෂණික පරාමිතීන් වෙත අවධානය යොමු කළ යුතු ය.

1. මෘද්භාණ්ඩ ප්‍රමාණ හා සම්බන්ධ පරාමිතීන් පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කරන්නේ නම් භාජනයේ විශාලත්වය, උස, විශ්කම්භය, බිත්ති ඝණකම, බර, සුලභ බව, පරිවහනය හා

කුටුම්භ ප්‍රමාණය තනි ලෙස එහි උපයෝගීතාවය අනුව තාක්ෂණික පරාමිතීන් භාවිත කරනු ලැබේ (Parameters of the vessel size, (vessel height and diameter, maximum diameter to height, wall thickness, weight, family size and individual size) accessibility and transportability)

2. මෘද්භාණ්ඩ හැඩය හා සම්බන්ධ පරාමිතීන් වන භාජන හැඩය, සීමිත අසංයත විවරය, භාජනයේ බිත්ති වල කෝණය හා පතුලේ හැඩය (Parameters of the vessel shape, restricted or unrestricted nature of vessel orifice, angle of vessel wall, shape of the base)

3. මෘද්භාණ්ඩ මතුපිට හා සම්බන්ධ පරාමිතීන් වන ලිස්සන සුළඹව, ඔප දමන ලද බව සැරසිලි සහිත බව (Parameters of the surface treatment, slip, glazed, burnished, decorated)

4. මෘද්භාණ්ඩ භාවිතය හා සම්බන්ධ පරාමිතීන් වන භාවිතය, මුල් භාවිතය හා ද්වතීයික භාවිතය හා භාවිත ස්ථානය (parameters of the functions, primary or secondary functions, locations of use) තාක්ෂණික පරාමිතීන් වල දී අවධානය යොමුකරනු ලැබේ.

2. iii. මැටි බඳුන් නිර්මාණයේ ශිල්පීය විධි (Techniques of the pottery making)

මැටි භාජන සකස් කිරීම සඳහා භාවිත ශිල්ප ක්‍රම පිලිබඳ ව අවධානය යොමු කිරීමේදී අමුද්‍රව්‍ය පිළියෙල කිරීමේ සිට මැටි භාජනය සකස් කිරීමේ පියවර හා පිළිස්සීම දක්වා වූ ක්‍රියාවලිය ශිල්ප ක්‍රම ලෙස හඳුනාගත හැකි වේ. අමුද්‍රව්‍ය පිළියෙල කිරීමේ දී පොළවෙන් පස් කපා ගැනීමේ සිට වතුර දමා අනාගැනීම හා ඉන් පසු ව පදම් කිරීම හා භාණ්ඩය නිෂ්පාදනය කිරීම දක්වා වූ ක්‍රියාවලිය ශිල්ප ක්‍රමයට අයත් වේ.

2.iii.i. අමුද්‍රව්‍ය පිළියෙල කිරීම (Materials and their preparation)

පස් කැපීම

වතුර දමා
අනාගැනීම

පදම් කිරීම

පදම් කරන ලද මැටි කපා ගැනීම

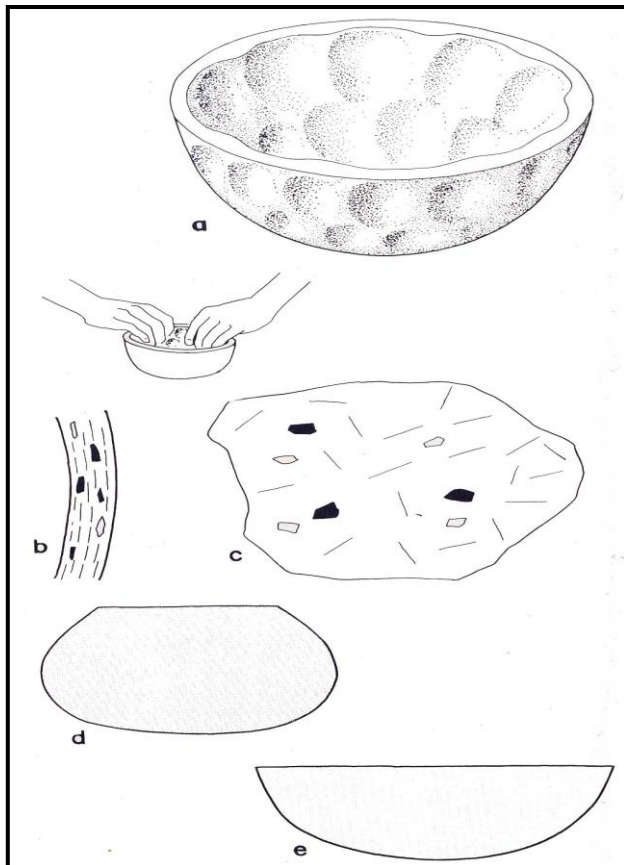
2.iii.ii. මැටිබඳුන් හැඩ ගැන්වීම (Forming techniques)

මැටි භාජන නිෂ්පාදනයේ දී එය නිෂ්චිත හැඩයක් අනුව සකස් කිරීම සඳහා විවිධ කඹවේද භාවිත කිරීම ද හඳුනාගත හැකි වේ. එය තාක්ෂණික ක්‍රමයක් ලෙස හැඩ ගැසීමේදී විවිධ අත්හදා බැලීම් ඔස්සේ ලබාගත් ශ්‍රැණය වළං හැඩ ගැන්වීම සඳහා විවිධ තාක්ෂණික සංස්කෘතික අවධි ඔස්සේ වර්ධනය වී ඇති බව පෙනේ. එම තාක්ෂණික ක්‍රමයන් අංගුලිපීඩිත (Pinching), වෙලු ක්‍රමය (coiling), පතුරු ක්‍රමය (Slab method), තැලීමේ ක්‍රමය (Beating) ඇදීමේ ක්‍රමය (drawing), සකපෝරුවේ ක්‍රමය (wheel throwing)

2.iii.iii. අංගුලිපීඩිත Pinching

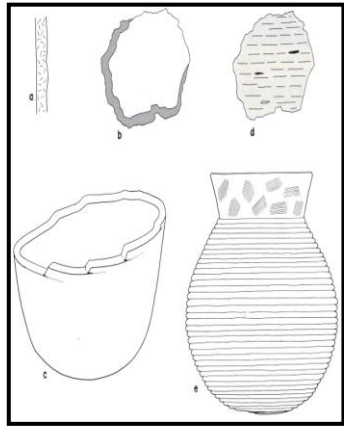
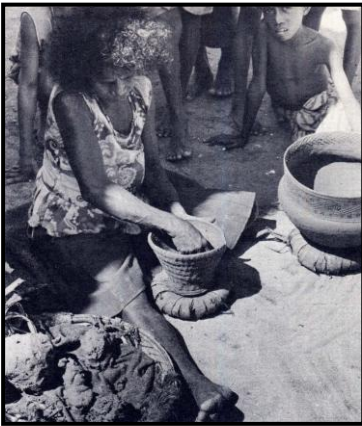
අංගුලි පීඩිත ක්‍රමය මැටි භාජන නිර්මාණයේ දී ආරම්භයේ සිට ම භාවිත මුල් ම ක්‍රමවේදයක් ලෙස පෙන්වාදිය හැකි ය. විශේෂයෙන් ම කෙත් වූ විට මැටිටෙහි ඇති නම්‍යශීලී

(plasticity) භාවය හා තෙත මැටිට විවිධාකාර ලෙස හැඩ (form) ගැන්වීම සඳහා මානවයා විසින් මැටි භාජන නිර්මාණය ආරම්භයේ සිට ම මෙම ක්‍රමවේදය පිළිබඳ ව දැන සිට ඇති බව පෙනේවාදිය හැකි වේ. විශේෂයෙන් ම අත හවිත කරමින් මැටි ගුලියට අතින් ඇති කරන පීඩනය ඔස්සේ විවිධ හැඩ ලබා ගැනීම අංගුලි පීඩිත ක්‍රමය ඔස්සේ මෘදු භාණ්ඩ නිර්මාණය කිරීමේ දී සිදු කරනු ලැබේ.

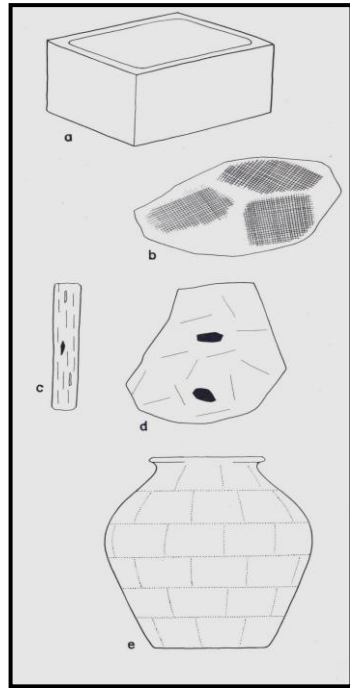
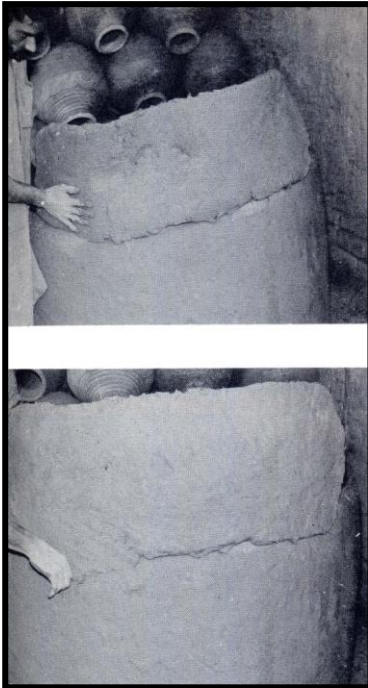
2.iii.iv. වෙළු ක්‍රමය (coiling)

මැටි භාජන නිර්මාණය සඳහා භාවිත කරන තවත් ක්‍රමවේදයකි වන්නේ වෙළු ක්‍රමයයි. මිනිසුන් මැටි බාජන නිෂ්පාදනයේ සිය අත්දැකීම් පුළුල් කර ගැනීමත් සමඟ සොයා ගන්නා ලද තවත් තාක්ෂණික ක්‍රමයක් වන්නේ වෙළු ක්‍රමයයි. අත භාවිත කර පදම් කරන ලද මැටි නූලක් ආකාරයට දිගට සකස් කර ඉන් පසුව රවුම් ආකාරයට අනුව තනා ගන්නා වෙළු එක මත එක තබා ගනිමින් විවධ හැඩයන්ට මැටි භාජන තනා ගැනීම වෙළු ක්‍රමය අනුව සිදු කරනු ලැබේ. පහත සඳහන් වන්නේ එසේ සකස්කර ගන්නා ලද මැටිභාජන ආකෘතීන් ය.

2.iii.v. පතුරු ක්‍රමය (Slab method)

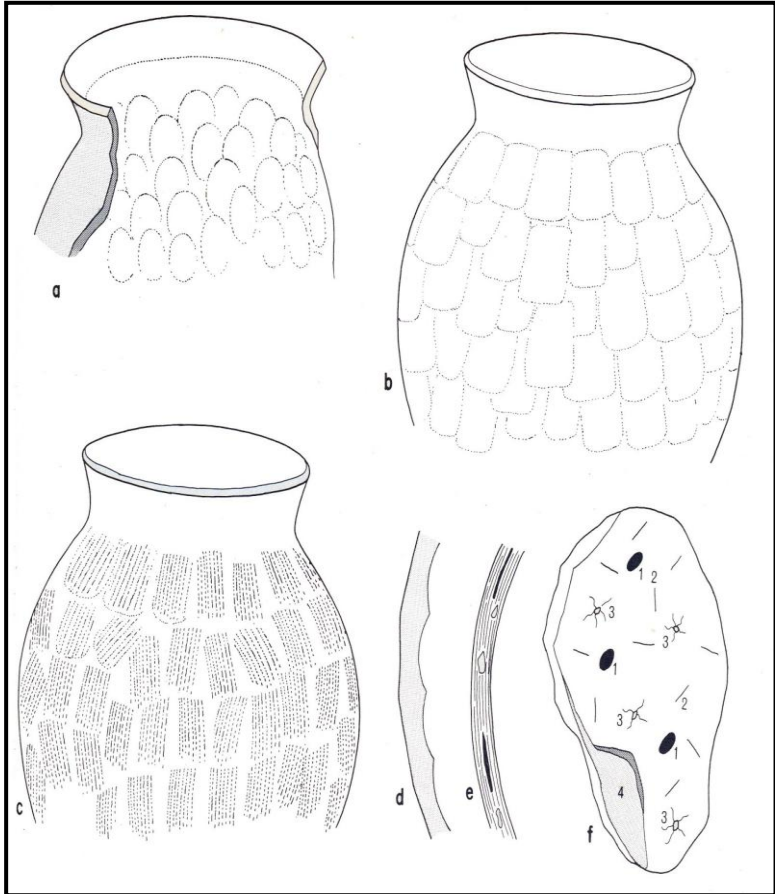
පතුරු ක්‍රමය අනු ව මැටි භාජන නිර්මාණයේ දී හොඳින් අනා සකස් කරන ලද මැටි ග-ලිය තරමක් පළලට මැටි පතුරක් සකස් කර ගැනීමෙන් අනතුරු ව එය වෘත්තාකාර ලෙස සකස් කර ගනිමින් බඳුන නිර්මාණය කර ගැනීම සිදුකරනු ලැබේ. විශේෂයෙන් ම පුරාමහක සමයේ දී මෙ වැනි භාජන සකස් කර ගැනීම තුළින් ගබඩා බඳුන් නිර්මාණය කර ගැනීම සිදු කර තිබේ.

2.iii.vi. තැලීමේ ක්‍රමය (Beating)

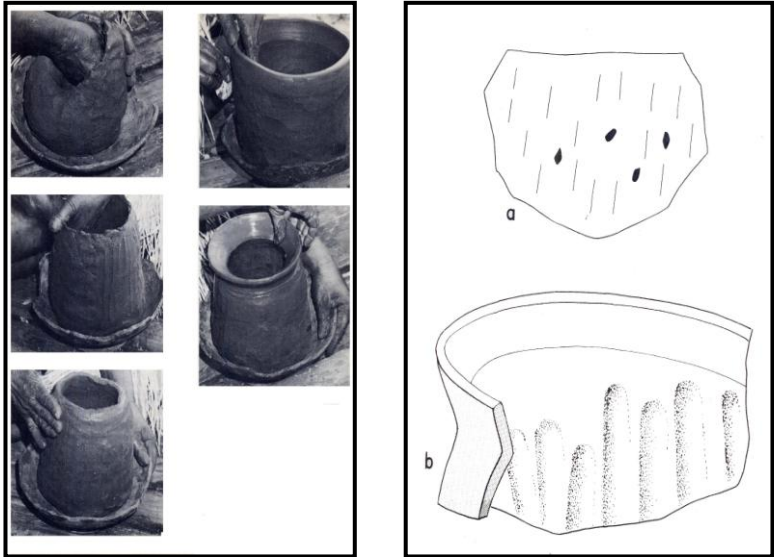
තැලීමේ ක්‍රමය අනුව මැටි භාජන සකස් කර ගැනීමේ දී බඳුන සකස් කිරීමට පදම් කරන ලද මැටි ගුලිය පත්තක් හා ගලක් ආදාරයෙන් තැලීමට ලක් කරනු ලැබේ. එහි දී බඳුනේ පිට පැත්තට පත්ත මඟින් පහර දෙන අතර ඇතුළු පැත්ත ගලක් යොදා ගනිමින් මට්මම් කර ගැනීම සිදු කරනු ලැබේ.

2.iii.vii. ඇදීමේ ක්‍රමය (drawing)

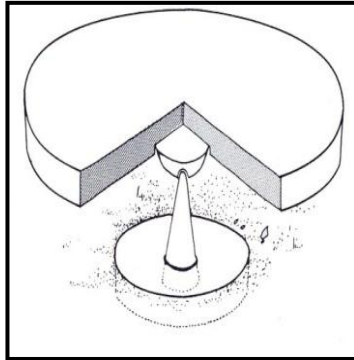
ඇදීමේ ක්‍රමය අනුව මැටි බඳුන් නිර්මාණයේ දී පදම් කර සකස් කර ගන්නා ලද මැටි ගුලිය අත උපයෝගී කර ගනිමින් හැඩය ලබා ගැනීමෙන් අනතුරු ව ඇදීමට ලක් කරනු ලැබේ. එහි දී ඉහලට ඇද ගැනීම පළමු ව සිඳු කර ඒ සමඟ හැඩය ලබා ගැනීම පහත සඳහන් ආකාරයට සිඳු කරනු ලැබේ.

2.iii.viii. සක පෝරුවේ ක්‍රමය (wheel throwing)

මානවයා සිය අත්දැකීම් ඔස්සේ ලබා ගන්නා ලද දැනුම පදනම් කර ගනිමින් කාර්යක්ෂම ලෙස හා අලංකාරවත් ලෙස මැටි බඳුන් නිර්මාණය කර ගැනීම උදෙසා සක පෝරුව භාවිත කිරීම ආරම්භකරන ලදී. කුමක් සක මඟින් මැටි භාජන නිර්මාණයේ දී විවිධ හැඩයන් ඉතා පහසුවෙන් නිර්මාණය කර ගැනීමට හැකි වීමත් නිෂ්පාදනය වේගවත් ව සිදු කර ගැනීමට හැකියාව ලැබීම නිසා එය ලෝකය පුරා බෙහෙවින් ජනප්‍රිය විය. සක පෝරුව තුළ මැටි භාජනය නිර්මාණය කර ගැනීමට පෙර පදම් කර ගන්නා ලද මැටි ගුළි වශයෙන් ගෙන සක පෝරුව මත තබා කැරකවීම සිදු කරනු ලැබේ. සකපෝරුවේ මෙසේ සකස් කෙරෙන භාජනයේ ගැටියේ හැඩය හා අස ලබා ගැනීමෙන් පසු

ව පත්ත හා ගල භාවිත කර පතුල තලා ගැනීමෙන් පසු ව භාජනය සම්පූර්ණ කරනු ලැබේ.

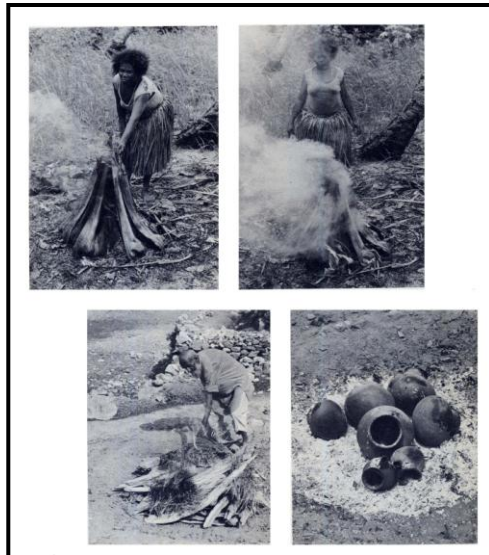
සක පෝරුව

පත්ත හා ගල

03. මැටි බඳුන් පිළිස්සීම (firing)

මැටි බඳුන් පිළිස්සීම සඳහා සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමවේද රාශියක් භාවිත කරනු ලැබේ. ලෝකයේ විවිධ රට වල මේ සඳහා අනුගමනය කරන ක්‍රමවේද අතර බඳුන් කිහිපයක් සකස් කර ගැනීමෙන් අනතුරු ව ඒ වටා දැව වට කර ගිනි දල්වා පුළුස්සා ගැනීම සිදු කරනු ලැබේ. එහි තවත් ක්‍රමවේදයක් වන්නේ වලක් සකස් කර ඒ වටා ගල් තබා මැටි බඳුන් ඇතුළතට දමා එය ගල් වලින් ම වසා පුළුස්සන ලද ක්‍රමවේදයයි. එසේ ම ශ්‍රී ලංකාවේ සාම්ප්‍රදායික ශිල්පීන් බඳුන් අසුරා ඒ මත පිඳුරු අතුරා නැවත මැටි වලින් වසා දමා ගින්දර දැමීම සිදු කර පුළුස්සනු ලැබේ.

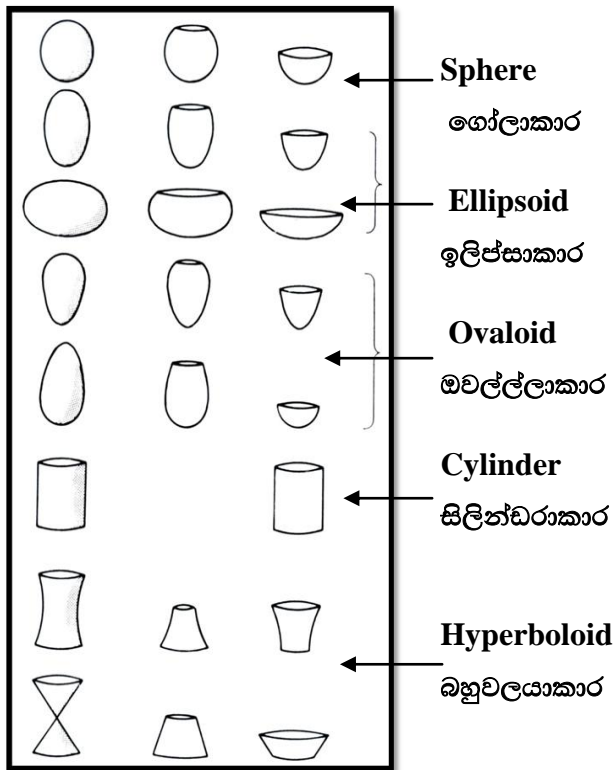

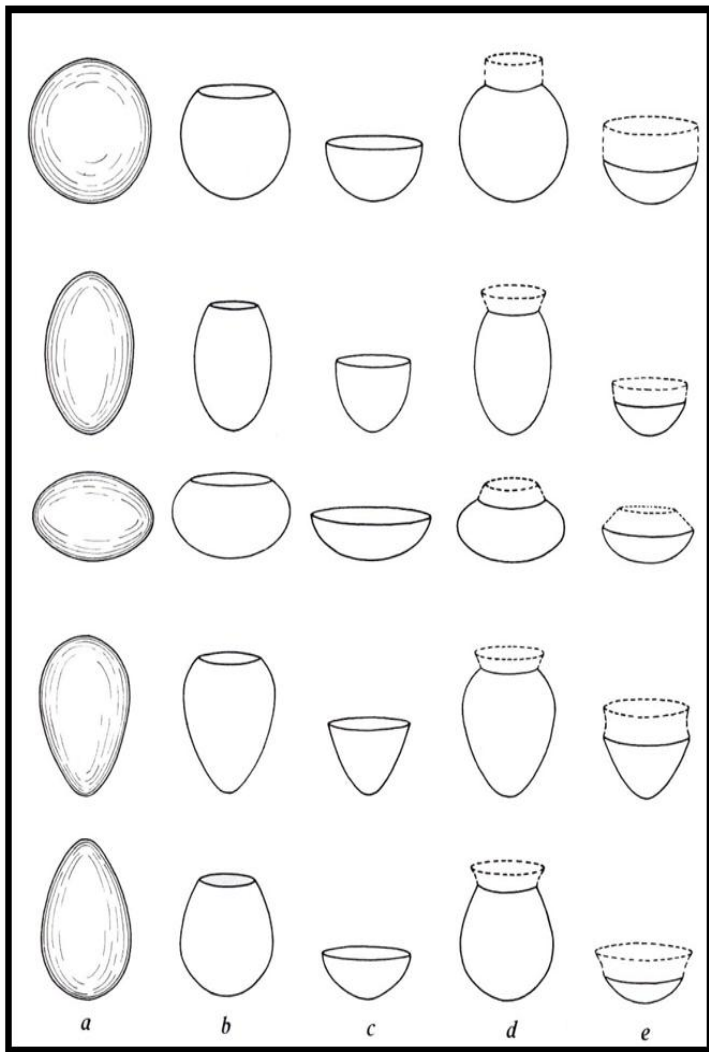

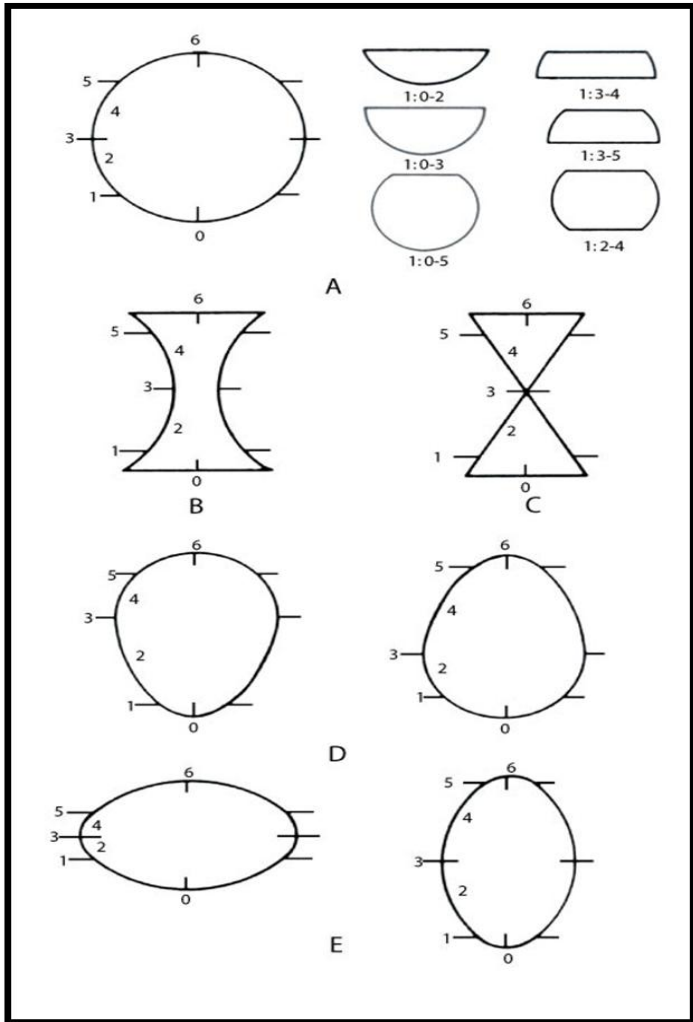
04. මැටි බඳුනක ව්‍යුහ විද්‍යාව (Anatomy of a Vessel)

මැටි බඳුනක් නිර්මාණයේ දී එහි හැඩය ලබා ගැනීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් ජ්‍යාමිතික ව පවත්නා සම්මත හැඩ භාවිත කිරීම සිදු වේ. එය මැටි බඳුනක ව්‍යුහ විද්‍යාව වශයෙන් පෙන්වාදිය හැකි ය. විශේෂයෙන් ම මැටි බඳුනේ කට , බෙල්ල, බඳ හා අඩිය යන ව්‍යුහ නිර්මාණයේ දී මෙම ජ්‍යාමිතික හැඩ භාවිත කරන බව පර්යේෂණ වලදී තහවුරු කර තිබේ. එවැනි හැඩ අතර ප්‍රධාන වශයෙන්ම පහත සඳහන් හැඩ භාවිත කරනු ලැබේ(Shepard, A. O, 1956).

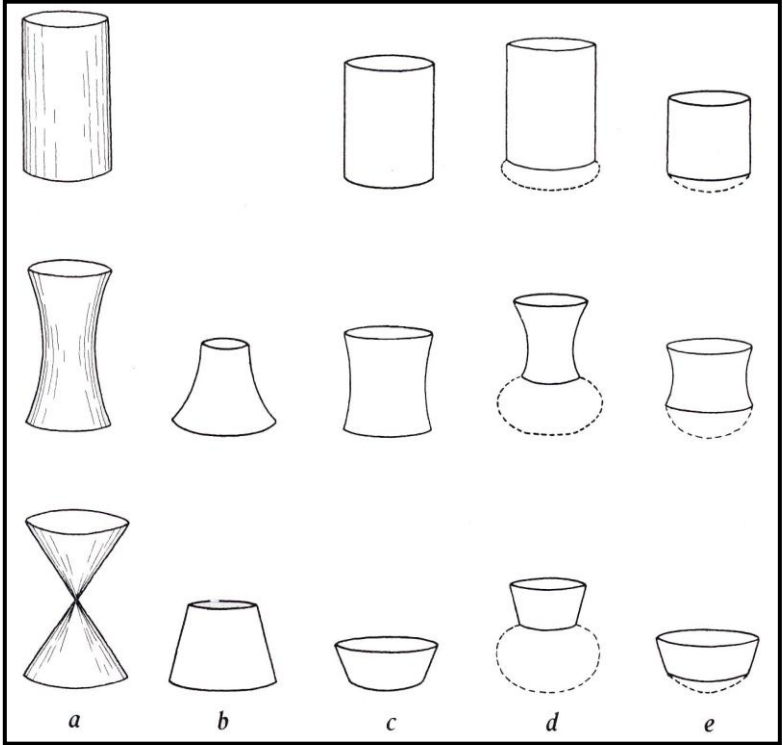

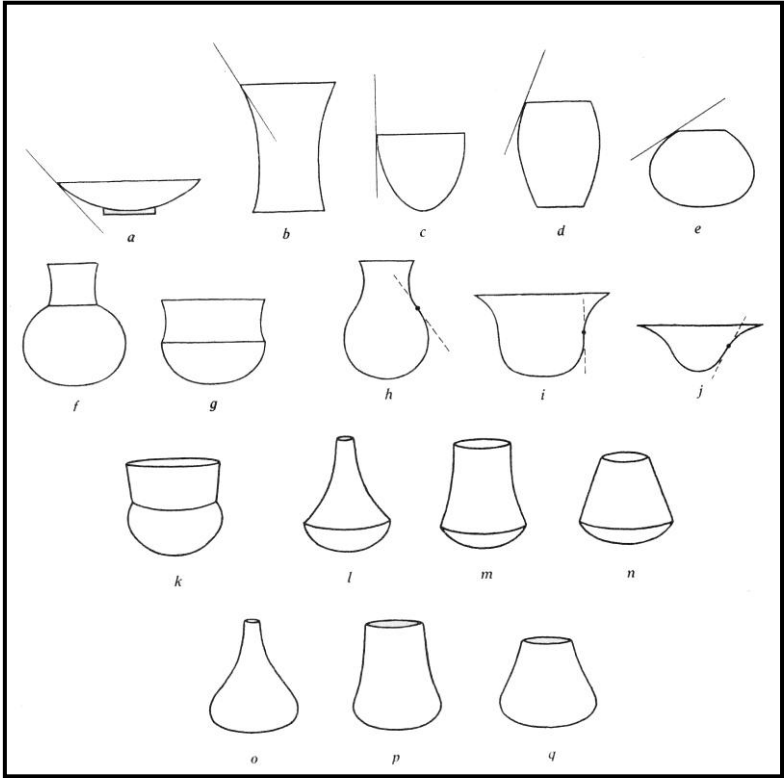
ප්‍රධාන හැඩ ජ්‍යාමිතික හැඩ

ප්‍රධාන හැඩ භාවිත කර නිපදවිය
හැකි මැටි බඳුන් වල ආකෘති

(Shepard, A. O, 1956)

(Shepard, A. O, 1956)

ඉහතින් පෙන්වා දී ඇති මෙම ප්‍රධාන ජ්‍යාමිතික හැඩ භාවිත කරමින් මැටි නිපදවාගත හැකි විවිධ ආකෘතියෙන් යුත් මැටි බඳුන් විවිධ උපයෝගීතාවයන් සඳහා නිපදවා ගැනීම සිදු වේ. ඒ අනුව මැටි බඳුනක ව්‍යුහ විද්‍යාව අනුව එයට අයත් නියමිත හැඩය හිමි වන අතර මෙම හැඩ අනුව

01. පිළිගැන්වීමේ බඳුන්

02. ඉවුම් පිහිවුම් බඳුන්

03. ගබඩා බඳුන්

04 සංසරණ බඳුන්

05.වත් සිරිත් බඳුන්

06.කැසිකිලි බඳුන්

07.වාද්‍ය භාණ්ඩ

08.මංජුසා හා බහාලුම් ආදී වූ විවිධ භාජන වර්ග පුරාණ මැටි භාජන අතර දක්නට ලැබේ.

05. ජේතවන විහාරයෙන් හමුවන මැටි බඳුන් වර්ගීකරණය

ජේතවන ආංශු ක්ෂේත්‍රය ආශ්‍රිත ව වාර්තා වී ඇති මැටි බඳුන් විශාල ප්‍රමාණයක් තිබේ. එම මැටි බොහොමයක් බැබී ඇත්තේ විහාර අවධියට අයත් සන්ධර්භ වලින් වන අතර ප්‍රාග් ජේතවන සන්ධර්භ වලින් ද යම් ප්‍රමාණයක් ලැබී තිබේ. එම භාජන අතර දැකගත හැකි ගැටි කොටස් ආශ්‍රයෙන් ප්‍රධාන වර්ග 23ක් යටතේ උප වර්ග 637 හඳුනාගත හැකි ය. එම ප්‍රධාන මැටි භාජන වර්ග පහත සඳහන් වන මැටි භාජන වර්ග වලට අයත් වේ..

1. කාල රක්ත වර්ණ මැටි බඳුන් (Black and Red ware)
2. ඔප දමන ලද කාල වර්ණ මැටි බඳුන් (Black polished ware)
3. කාල වර්ණ මැටි බඳුන් (Black ware)
4. සාමාන්‍ය මැටි බඳුන් (Plain ware)
5. චීන මැටි බඳුන් (Chinese ware)
6. චොකලට් පැහැති මැටි බඳුන් (Chocolate ware)
7. මිනිරන් ආලේපිත මැටි බඳුන් (Graphite finished ware)
8. අළු පැහැති මැටි බඳුන් (Gray ware)
9. ආලේපිත ඉස්ලාමීය මැටි බඳුන් (Islamic Glassed ware)
10. තලාතු මිනිරන් මැටි බඳුන් (Mica finished wear)
11. තැඹිලි පැහැති මැටි බඳුන් (Orange ware)

12. අළු පැහැ ආලේපිත මැටි බඳුන් (Painted gray ware)
13. පාතියන් වර්ගයේ මැටි බඳුන් (Parthian ware)
14. පෝසිලේන් වර්ගයේ මැටි බඳුන් (Pocelain)
15. රතු දුඹුරු පැහැති මැටි බඳුන් (Red brown ware)
16. ඔප දමන ලද රතු පැහැති මැටි බඳුන් (Red polished ware)
17. රතු ආලේපිත මැටි බඳුන් (Red painted ware)
18. රතු පැහැය ඉවත් වන සුළු මැටි බඳුන් (Red Slipped ware)
19. රතු පැහැති මැටි බඳුන් (Red ware)
20. සැමන් මත්සා පැහැ මැටි බඳුන් (Salman ware)
21. රුලේට්ට් වර්ගයේ මැටි බඳුන් (Roulated ware)
22. සුදු ආලේපිත මැටි බඳුන් (White painted ware)
23. සුදු පැහැති මැටි බඳුන් (white ware)

ඉහත සඳහන් මැටි බඳුන් වර්ග තුළ පහත සඳහන් හැඩයන්ට අදාළ මැටි භාජන වර්ග හා මැටි මෙවලම් පවතින බව හඳුනාගත හැකි ය.

1. කෝප්ප (kusalana)
2. පාත්‍රා (Pathra)
3. තැටි (Tati)
4. බත් වළඳ (Batwalanda)
5. නැඹිලිය (Nembiliya)

6. කොරහ (Koraha)
7. හැලි (Hali)
8. ඇතිලිය (Atiliya)
9. මුට්ටි (Mutti)
10. කළ (Kala)
11. මුඩිය (Mudiya)
12. කෙම් (Spout)
13. කලස් (Vas)
14. මංජුසා (Casket)
15. පහන් (Lamps)
16. පැන් ඉසින (Sprinkle)
17. අඩි (Base)
18. කෝච (Crucible)
19. වයින් භාජන (Wine vassals)
20. පුනීල (Funnel)
21. අඬු (Handle)
22. දරනු (Stand)
23. ගඩබා බඳුන් (Storage pots)

මැටිමය නිර්මාණ ලෙස,

1. කරාබු (Eye rings)
2. කොන් කැරලි (Pinnacles)
3. මැටි නල (Clay pipe)

4. ලීප් (Oven)
5. මැටි බෝල (Clay Disk)
6. මැටි පෙති (Clay disk)
7. උළු (Tile)
8. ගඩොළු (Brick)
9. පහන් කණු (Lamps holders) පෙන්වාදිය හැකි ය.

1982 සිට 2008 දක්වා කාලය තුළ ජේතවන ව්‍යාපෘතිය තුළ සිදු කරන ලද ස්තර විද්‍යානුකූල පුරාවිද්‍යා කැණීම් මඟින් (Stratified Scientific Excavation) අනුව ජේතවන අවධිය හා ප්‍රාග් ජේතවන අවධියට අයත් ස්තර තුළින් ඉහතින් විස්තර කර ඇති මැටි භාජන හා මැටි මෙවලම් හඳුනාගෙන ඇත. මෙම අධ්‍යයනය තුළ දී උත්සාහ ගනු ලබන්නේ මෙසේ දැනට හමු වී ඇති මැටි බඳුන් එහි වර්ගය අනුව හඳුනාගෙන උප වර්ග වලට බෙදා අනුපිළිවෙලකට හඳුනාගැනීමයි. ඒ සඳහා සිරාන් දැරණියගලගේ 1972 වර්ගීකරණයේ දී ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති වර්ගීකරණය ද අධ්‍යයනය සඳහා භාවිතා කරනු ලැබූ අතර 1982 හේම රත්නායකගේ ජේතවන විහාරය ආශ්‍රිත මැටි බඳුන් වර්ගීකරණය හා 1985 මාර්ටින් කුනාගේ මැටි බඳුන් වර්ගීකරණය ද හිඬිරන් ස්වෙන්ක් ගේ තිස්සමහාරාම මැටි බඳුන් වර්ගීකරණය ද කෙරෙහි ද විමසා බලා පහත සඳහන් අංශ කෙරෙහි අවධානය යොමු කර මෙම වර්ගීකරණය සිදු කර ඇත.

1. හැඩය (Form)

2. උපයෝගීතාවය (Function)
3. නිෂ්පාදන තාක්ෂණය (Technology)
4. විශාලත්වය (Size)

ජේතවන පරිශ්‍රයෙන් හමු වී ඇති මැටි බඳුන් වර්ග 23 ට අදාළ ව උප වර්ග 637 ක් පවතින බව මෙම අධ්‍යයනයේ දී හඳුනාගනු ලැබූ අතර එයට අමතර ව මැටිමය නිර්මාණ 9ක් පවතින බව හඳුනාගෙන ඇත. පහතින් විස්තර වන්නේ එම වර්ගවලින් විශේෂයෙන් කැපී පෙනෙන උප වර්ගයන් පිළිබඳ ව විස්තරයකි.

1 වන වර්ගය කෝප්ප (Kusalana)

ජේතවන විහාර භූමියෙන් හමු වී ඇති මැටි මෙවලම් අතර 1 වන වර්ගය ලෙස වර්ගීකරණයට අයත් වන්නේ කෝප්ප වශයෙන් හැඳින්වෙන හැඩයෙන් යුත් වර්ගයයි. මෙම වර්ගයට අදාළ ව උප වර්ග 24 ක් හඳුනා ගත හැකි ය. එම බඳුන් අතර කාල රක්ත වර්ණ මැටි මෙවලම් (Black and Red Ware), රක්ත වර්ණ මැටි මෙවලම් (Red Ware), අළු පැහැ මැටි මෙවලම් (Gray ware) සාමාන්‍ය දැමුරු පැහැ මැටි මෙවලම් (Plain Ware) හා රුලේට්ටඩ් වර්ගයේ මැටි මෙවලම් (Rouletted ware) පවතින බව හඳුනාගන්නා ලදී.

උප වර්ග 1a කාල රක්ත වර්ණ පැහැ කෝප්ප වර්ගයට අයත් බඳුනකි. එය 7.5 YR 6/4 light brown පැහැ වන අතර

විෂ්කම්භය සෙ.මී. 07 ක් වේ. බඳුනේ රවනාව (Texture) මධ්‍යම වන අතර තුනී ස්වරූපයකින් යුත් බඳුන් වර්ගයකි.

උප වර්ග 1b රක්ත වර්ණ (Red ware) පැහැ කෝප්ප වර්ගයය අයත් 7.5 YR 5/3 Brown පැහැ බඳුන් වර්ගයකි. එහි විෂ්කම්භය සෙ.මී. 10 ක් පමණ වේ. රවනාව (Texture) මධ්‍යම වන අතර තරමක් ඝනකමින් යුත් බඳුන් වර්ගයකි.

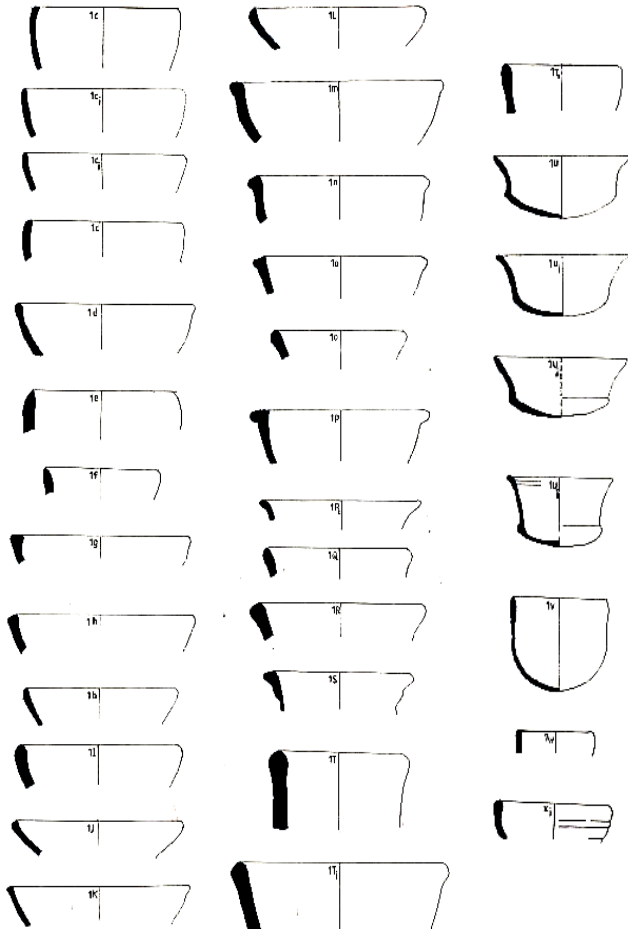
උප වර්ග 1a iii අළු පැහැ (Gray ware) කෝප්ප වර්ගයට අයත් බඳුනකි. 2.5 YR 4/0 Dark Gray පැහැයෙන් යුත් මෙම බඳුනේ රවනාව මධ්‍යම වන අතර විෂ්කම්භය සෙ.මී. 10ක් පමණ වේ. මෙම බඳුන් වර්ගය තුනී බඳුන් විශේෂයකි.

උප වර්ග 1g පඬු පැහැ (buff warer) කෝප්ප වර්ගයට අයත් බඳුනකි. සෙ.මී. 6 ක පමණ විෂ්කම්භයකින් යුත් මෙම කෝප්ප වර්ගය 10 YR 3/7 very pale brown පැහැයෙන් යුක්ත වන අතර මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් යුත් බඳුන් විශේෂයක් වේ.

උප වර්ග 1a iv රුලේට්ටඩ් (Rouletted ware) වර්ගයට අයත් කෝප්ප විශේෂයකි. එහි පැහැය 2.5 YR 4/1 Dark Gray වන අතර විෂ්කම්භය සෙ.මී. 10 ක් පමණ වේ. මෙම බඳුන් තුනී බඳුන් විශේෂයක් වශයෙන් හඳුනා ගත හැකි ය.

උප වර්ග 1 a vi කාල වර්ණ ඔප දැමූ කෝප්ප විශේෂයක් වේ. 10 YR 2/1 Black වර්ණයෙන් යුත් මෙම කෝප්ප සෙ.මී. 12 ක් පමණ විෂ්කම්භයෙන් යුක්ත ය. රවනාව මධ්‍යම වන

අතර, තරමක් තුනී ස්වරූපයකින් යුත් කෝප්ප වර්ගයට අයත් බඳුන් විශේෂයකි. ඉහතින් විස්තර කර ඇති බඳුන් වර්ග ප්‍රාග් ජේතවන ස්තරවලින් S₅W₈, N₆W₄, N₇E₈, N₉W₂, N₃W₃ යන ප්‍රධාන සැලැස්මේ ග්‍රිඩ් අංක තුළ සිදු කර ඇති කැණීම් වලින් හා JSMP 2001, JPT 2000 ආදී කැණීම්වල දී වාර්තා වී තිබේ. ඉහත උප වර්ගවලට අමතර ව වර්ගීකරණයට ලක් කොට ඇති ඇති උප වර්ග ජේතවන විහාරය ආශ්‍රිත ස්තර වලින් වාර්තා වී තිබේ.

2 වන වර්ගය පාත්‍රා (Pathra)

2 වන වර්ගයට අයත් මැටි බඳුන් විශේෂ එහි හැඩය අනුව පාත්‍ර වර්ගයට අයත් වේ. පාත්‍ර වර්ගයට අයත් මැටි මෙවලම් ආශ්‍රිත උප වර්ග 37ක් එහි මූලික හැඩ අනුව ජේතවන විහාරය ආශ්‍රිත කැණීම් තුළින් හඳුනාගත හැක. මෙම බඳුන් බොහොමයක් ජේතවන විහාර අවධියට අයත් ස්තරවලින් JSP 2000, JSMP 2001, JPL 2002, JSWMP 2003/2004 ආදී පර්යේෂණ කැණීම්වලින් ද S₅W₈ ශ්‍රීඩ් අංකයට අයත් පර්යේෂණ කැණීමෙන් ද වාර්තා වී ඇත. හමු වී ඇති උප වර්ග අතර කාලරක්ත වර්ණ පාත්‍රා (BRW) ඔප දමන ලද රක්ත වර්ණ පාත්‍රා (RPW) රක්ත වර්ණ පාත්‍රා (RW) ඔප දමන ලද කාල වර්ණ පාත්‍රා (BPW) හඳුනාගත හැකි ය.

උප වර්ග 2 a 7.5 YR 2/0 black වර්ණයෙන් යුත් පාත්‍රා වර්ගය සෙ.මී. 16 ක් විෂ්කම්භයකින් යුක්ත වේ. මෙම බඳුනෙහි රවනාව මධ්‍යම ප්‍රමාණය වන අතර කාල වර්ණ තුනී බඳුන් විශේෂයක් වේ.

උප වර්ග 2 b කාල වර්ණයෙන් යුක්ත පාත්‍ර වර්ගයකි. 2.5 YR 2/1 black වර්ණයෙන් යුත් මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ඝනකමකින් මෙම බඳුන් වර්ගය යුක්ත වේ. එහි විෂ්කම්භය සෙ.මී.20 කි.

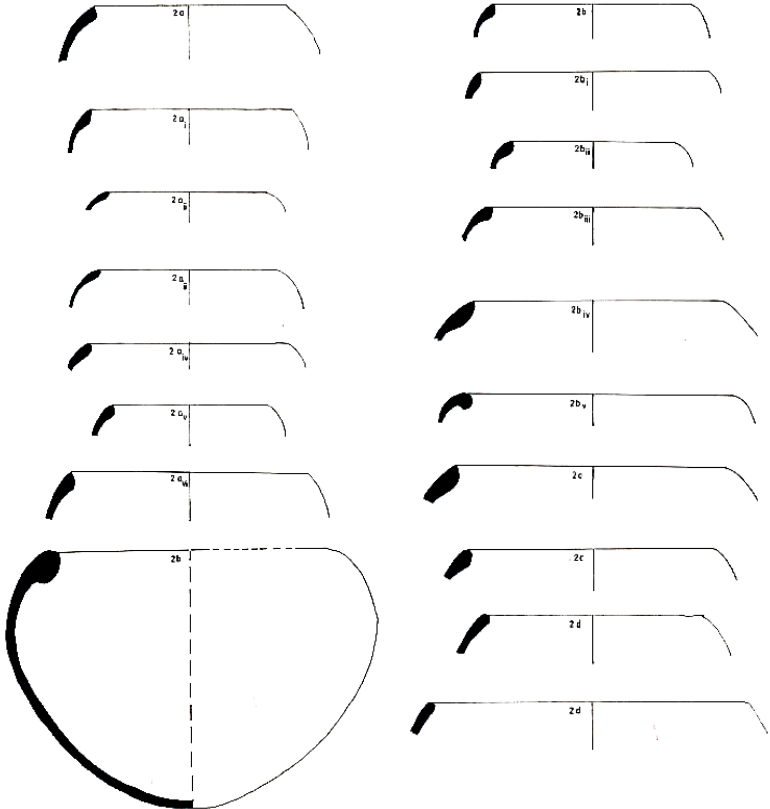
2 c උප වර්ගය කාල වර්ණ පාත්‍රා විශේෂයකි. 10 YR 2/1 Black වර්ණයෙන් යුක්ත මෙම බඳුන් මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් ද සෙ.මී. 22 ක විෂ්කම්භයකින් ද යුක්ත වේ.

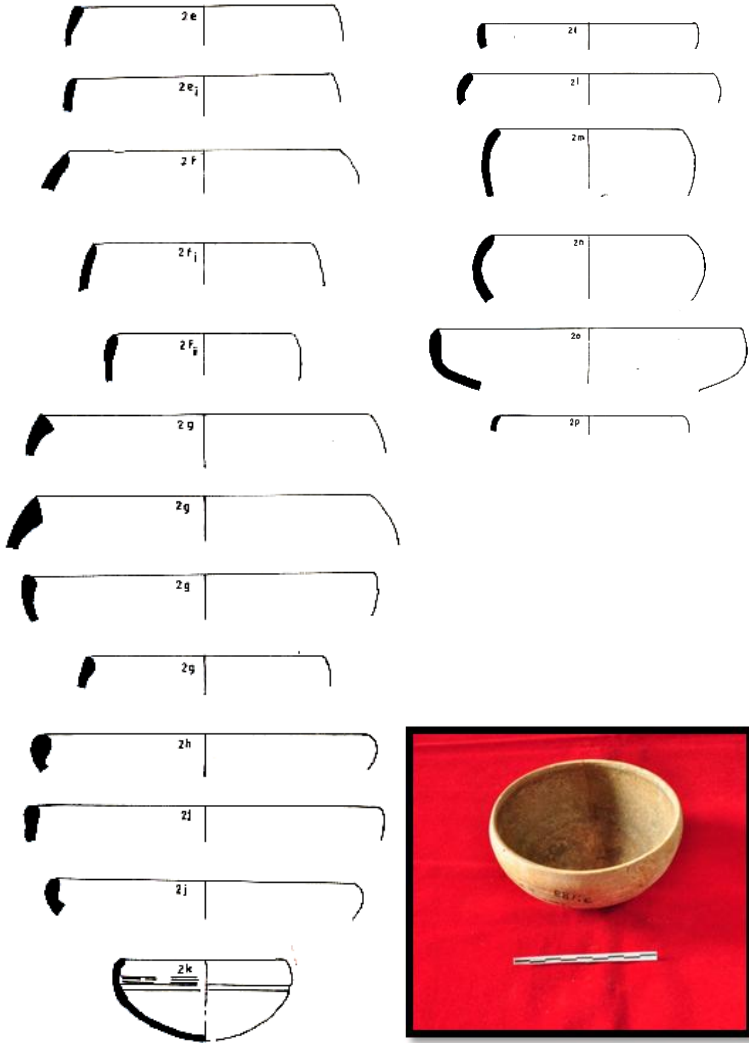
2 d උප වර්ගය කාල රක්ත වර්ණ (BRW) පාත්‍ර වර්ගයකි. 5YR 3/4 Dark Reddish brown පැහැ මෙම බඳුන් වර්ගය සෙ.මී. 20 ක විෂ්කම්භයකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් යුක්ත වේ.

උප වර්ග 2 e 10 R 4/5 Red වර්ණයෙන් යුත් කාල රක්ත වර්ණ (BRW) පාත්‍ර වර්ගයකි. විෂ්කම්භය සෙ.මී. 28 ක් පමණ වන අතර මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හ මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ඝනකමකින් යුත් බඳුන් වර්ගයකි.

උප වර්ග 2 e 5YR 3/2 dark reddish brown වර්ණයෙන් යුත් ඔප දමන ලද රක්ත වර්ණ (RBW) පාත්‍ර විශේෂයෙකි. සෙ.මී. 20 ක් පමණ විෂ්කම්භයකින් හා උසස් රවනාවකින් සමන්විත මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ඝනකමකින් යුක්ත බඳුන් විශේෂයකි.

මෙම වර්ගයට අයත් බඳුන් වර්ගවලට අමතර ව රක්ත වර්ණ (RW) පාත්‍ර විශේෂ ගණනාවක් ද උප වර්ග තුළ අන්තර්ගත වේ.

3 වන වර්ගය තැටි (Thati)

ජේතවන විහාරය ආශ්‍රිත ව හමු වී ඇති මැටි මෙවලම් අතර මී ළඟ බඳුන් වර්ගය වන්නේ තැටි හැඩයේ මැටි බඳුන් වර්ගයයි. ප්‍රාග් ජේතවන හා ජේතවන අවධියට අයත් ස්තර ආශ්‍රිත ව මෙම මැටි වාර්තා වී තිබේ. මෙම මැටි බඳුන්වලට අයත් උප වර්ග 114ක් ජේතවනයෙන් හඳුනාගත හැකි ය. එම උප වර්ග අතර කාල රක්ත වර්ණ මැටි බඳුන් (BRW), රක්ත වර්ණ මැටි බඳුන් (RW), රුලේට්ට්ටි මැටි බඳුන්(RLW) වේ.

උප වර්ග 3 a මෙම බඳුන් රක්ත වර්ණ මැටි බඳුන් වර්ගයකි. (RW) 2.5 YR 4/4 Reddish Brown වර්ණයන් යුත් මෙම බඳුන් සෙ.මී.30 - 20 අතර විෂ්කම්භයක් ගන්නා මෙම වර්ගයේ උප හැඩ රාශියකින් සමන්විත වේ. මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් මෙම බඳුන් වර්ගය යුක්ත වේ.

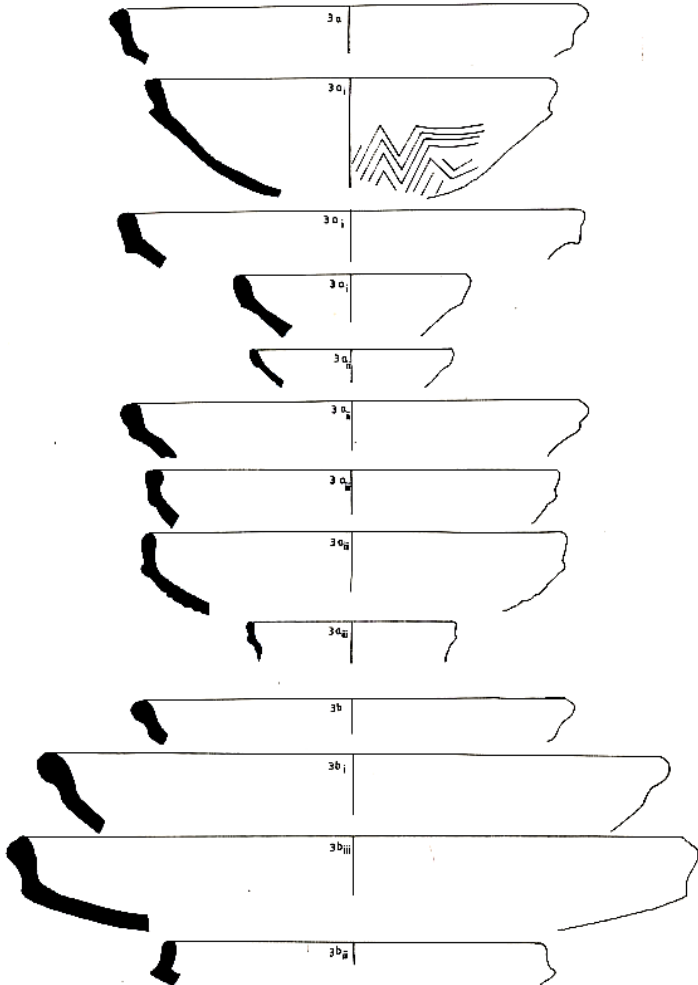
උප වර්ග 3 b වර්ගයේ තැටි වර්ග ගණනාවකින් යුක්ත වේ. විවිධ විෂ්කම්භයන්ගෙන් යුක්ත ව හමුවන මෙම බඳුන් අතරින් සෙ.මී. 35 ක් සහිත විශාල බඳුන් **3 b iii** වර්ගයට අයත් වේ. 2.5 YR 4/4 Red වර්ගයෙන් යුත් මෙම තැටි විශේෂය මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් යුක්ත වේ.

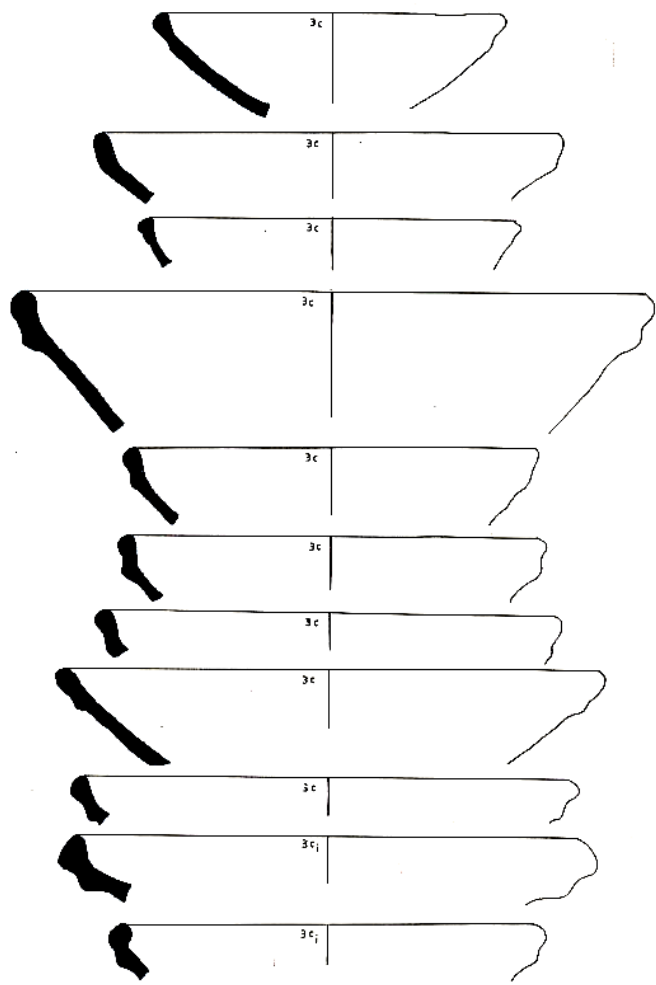
උප වර්ග 3 C වර්ගයට අයත් බඳුන් ද වර්ග කිහිපයකින් සමන්විත වේ. 2.5 YR 3/4 Dark reddish brown පැහැ රක්ත වර්ණ මෙම මැටි මෙවලම් (RW) අතරින් විශාලත ම තැටිය විෂ්කම්භය සෙ.මී. 21ක් පමණ වේ. මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් යුත් භාජන විශේෂයකි.

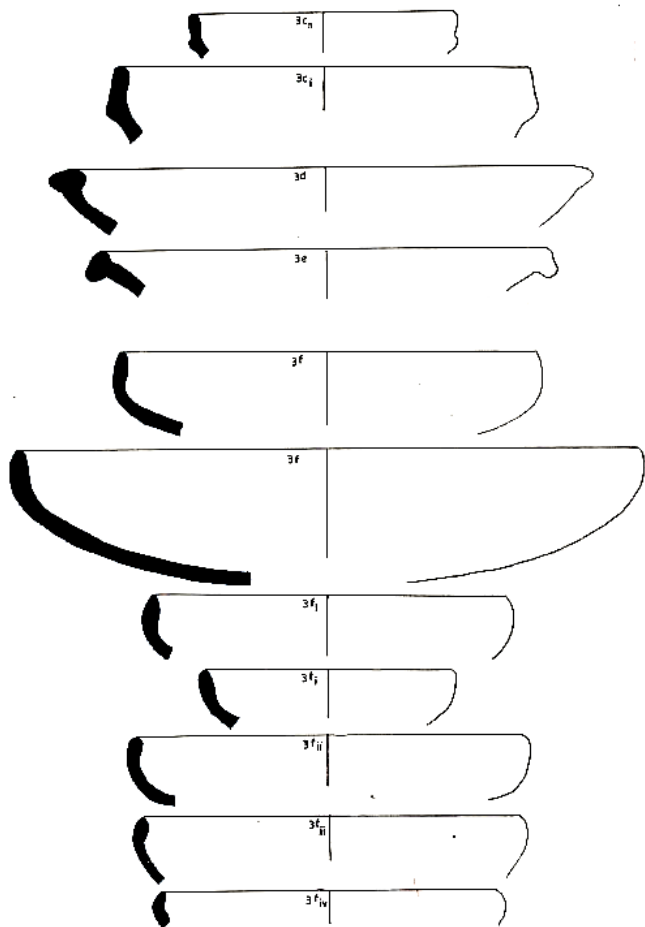
උප වර්ග 3 f වර්ග ගණනාවක් තිබේ. එම වර්ග අතර කාල රක්ත වර්ණ (BRW) , රක්ත වර්ණ (RW) හා රුලේට්ට්ටි වර්ගයේ බඳුන් දැකගත හැක. විෂ්කම්භය සෙ.මී. 25, 20, 22 ආදී

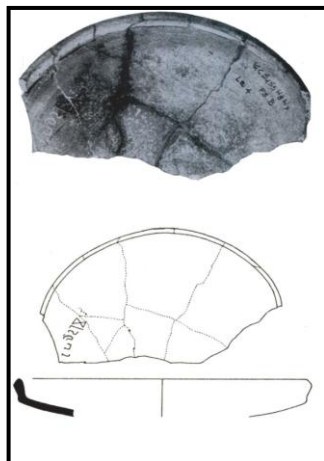
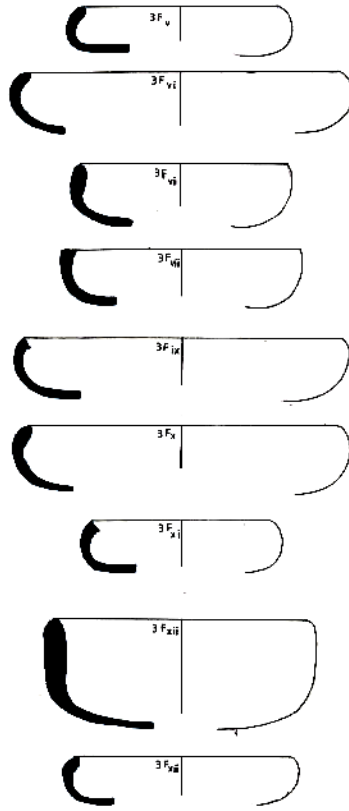
විවිධ ප්‍රමාණවලින් යුත් මෙම කැටි විශේෂය අතර 3 F v, vi, vii, viii, xi, x, xi, xii උප වර්ග ප්‍රාග් ජේතවන අවධියට අයත් ස්තරවලින් වාර්තා වී ඇත. අනෙකුත් බඳුන් වර්ග ජේතවන අවධියට අයත් ස්තරවලින් වාර්තා වී තිබේ.

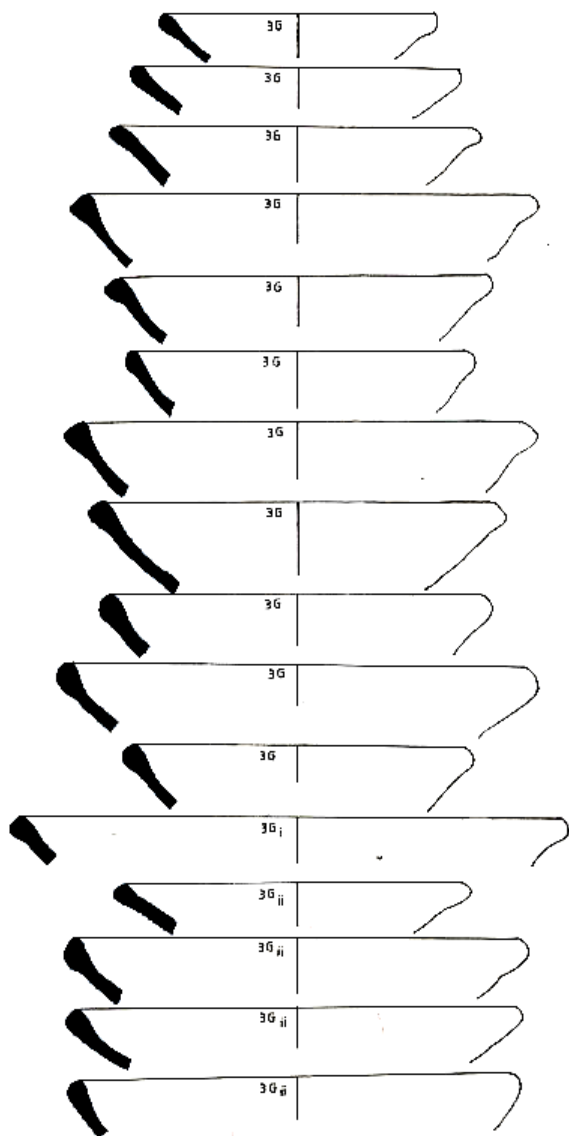

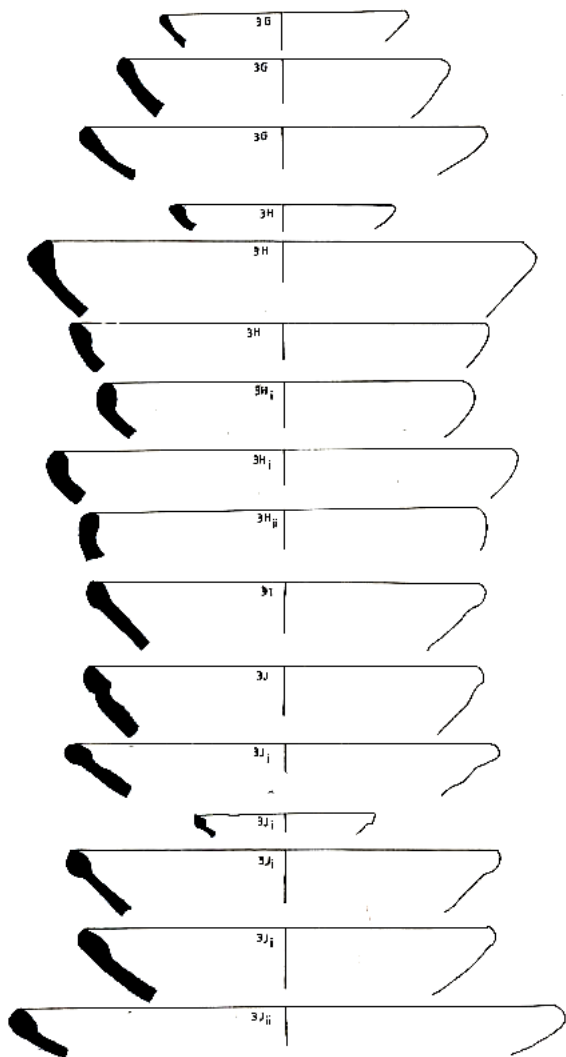

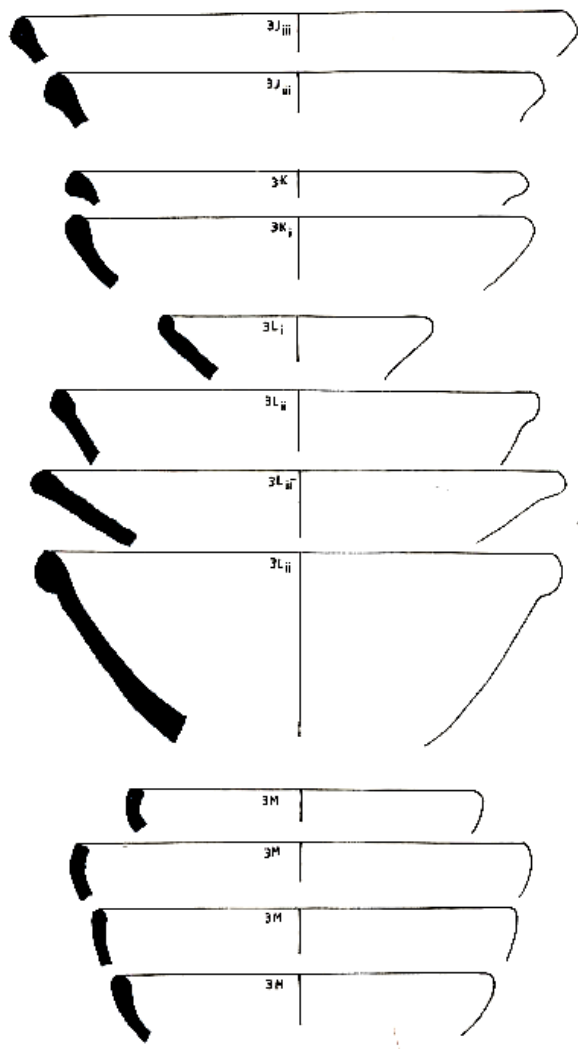

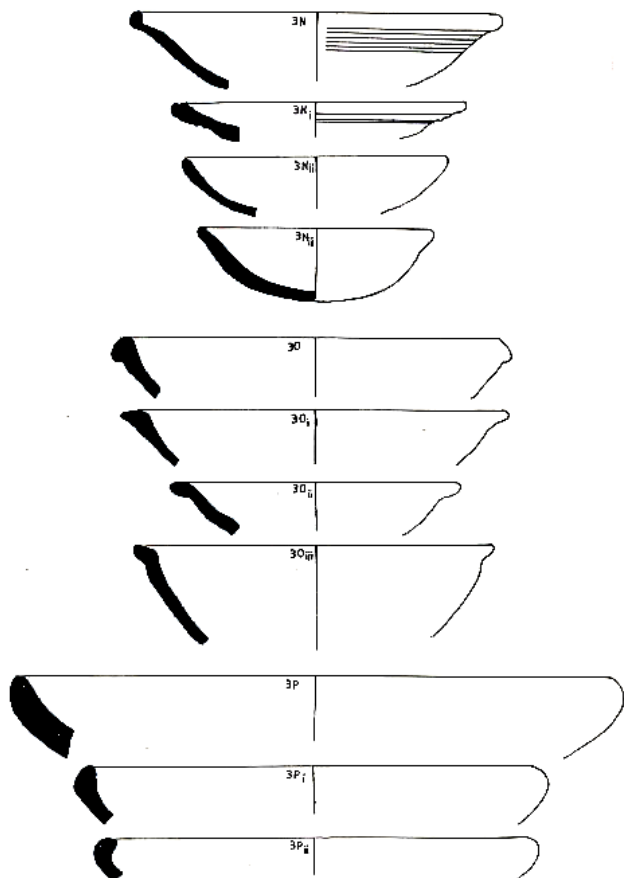

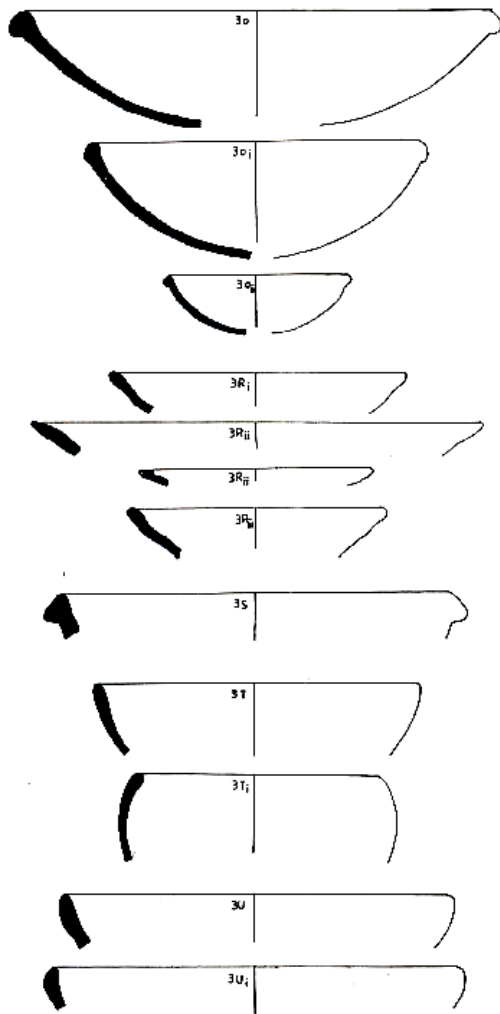

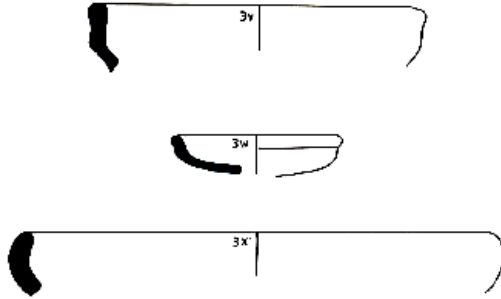

4 වන වර්ගය බත් වළඳ (BathWalanda)

ජේතවන මැටි බඳුන් වර්ගීකරණයේ 4 වන වර්ගය ලෙස බත් වළඳ පෙන්වා දිය හැක. මෙම වර්ගයට අයත් උප වර්ගයන් 63ක් වාර්තා වී තිබේ. මෙම බඳුන් වර්ගය බහුල වශයෙන් ජේතවන විහාර අවධියට අයත් ස්තරවලින් වාර්තාවන අතර රක්ත වර්ණ (RW) බඳුන් වශයෙන් හඳුනාගත හැකි ය.

උප වර්ගය 4 a 5 YR 3/4 dark reddish brown වර්ණ ගන්නා විෂ්කම්භය සෙ.මී. 24 ක් පමණ වන බඳුන් වර්ගයකි. එහි රවනාව මධ්‍යම ප්‍රමාණයෙන් යුක්ත වේ. සනකම ද මධ්‍යම ප්‍රමාණයෙන් යුක්ත වේ. මෙම වර්ගය අයත් උප වර්ගයන් අතර පහත සඳහන් වර්ග කැපී පෙනේ.

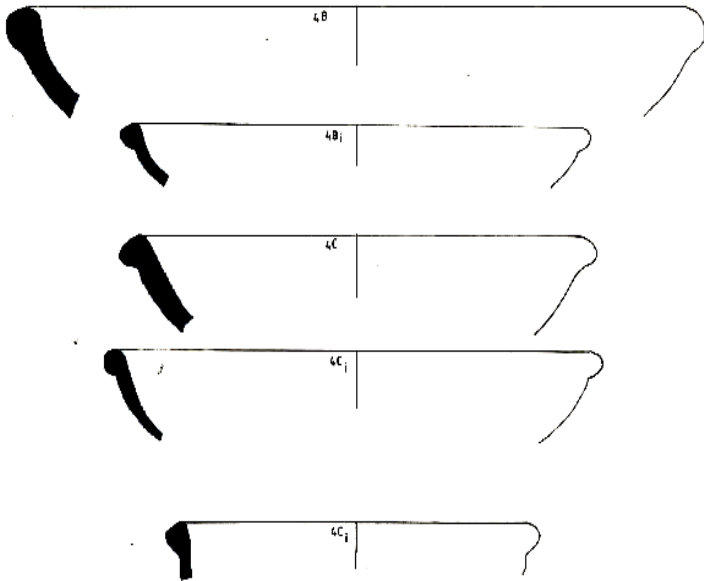
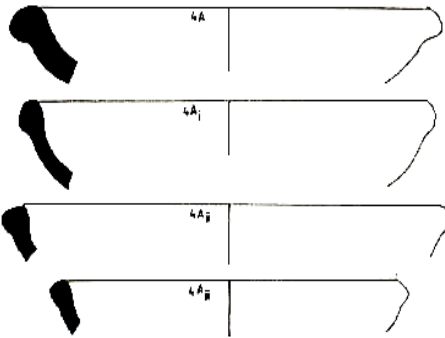
උප වර්ගය 4 d 5 YR 4/5 Yellowish red වර්ණයෙන් යුක්ත විෂ්කම්භය සෙ.මී. 37 පමණ වන බඳුන් වේ. මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් ද මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සණකමකින් ද මෙම බඳුන් යුක්ත වේ.

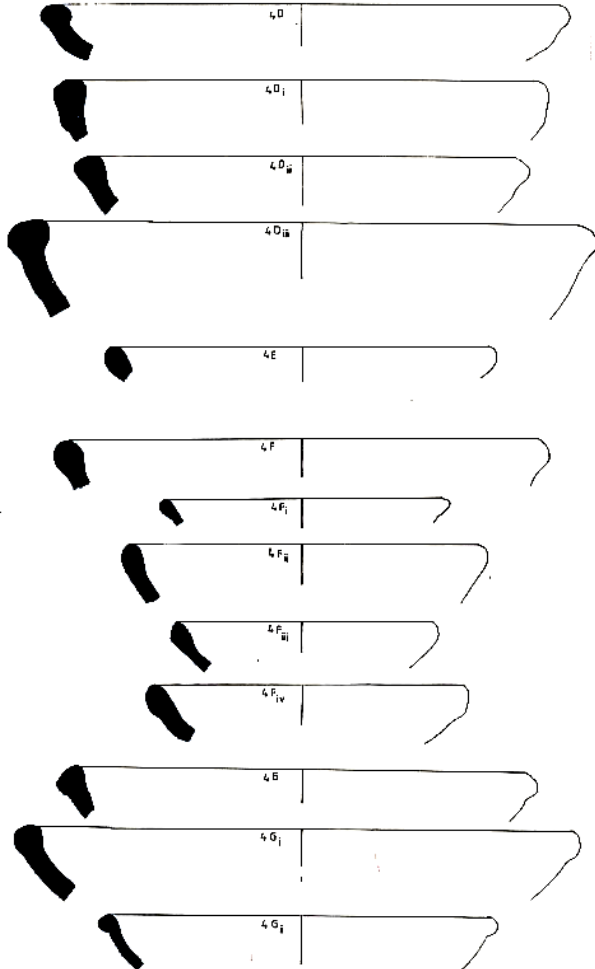
උප වර්ගය 4 e 5 YR 4/5 Yellowish Red වර්ණයෙන් යුක්ත සෙ.මී. 40 ක් පමණ විෂ්කම්භයක් ගන්නා බඳුන් වර්ගයකි. එම බඳුන් මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රචනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් යුක්ත වේ.

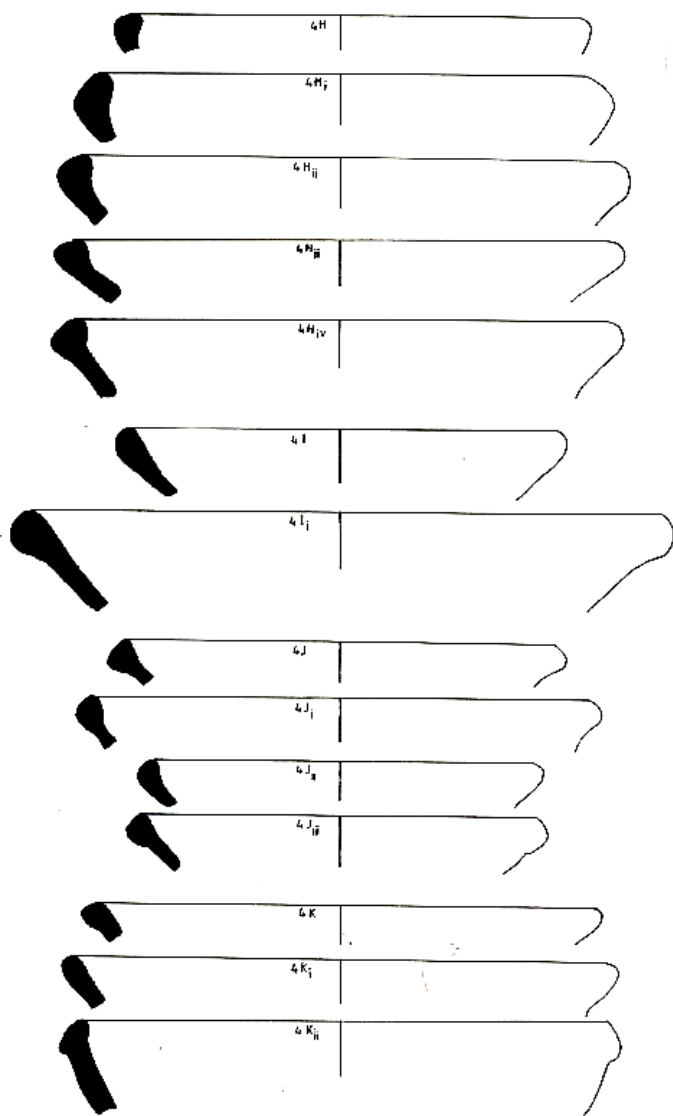
උප වර්ගය 4 f ද 5 YR 3/3 dark reddish brown වර්ණයෙන් යුත් සෙ.මී. 40 ක් පමණ විෂ්කම්භයක් ගන්නා බඳුන් වර්ගයකි. මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රචනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් යුක්ත වේ.

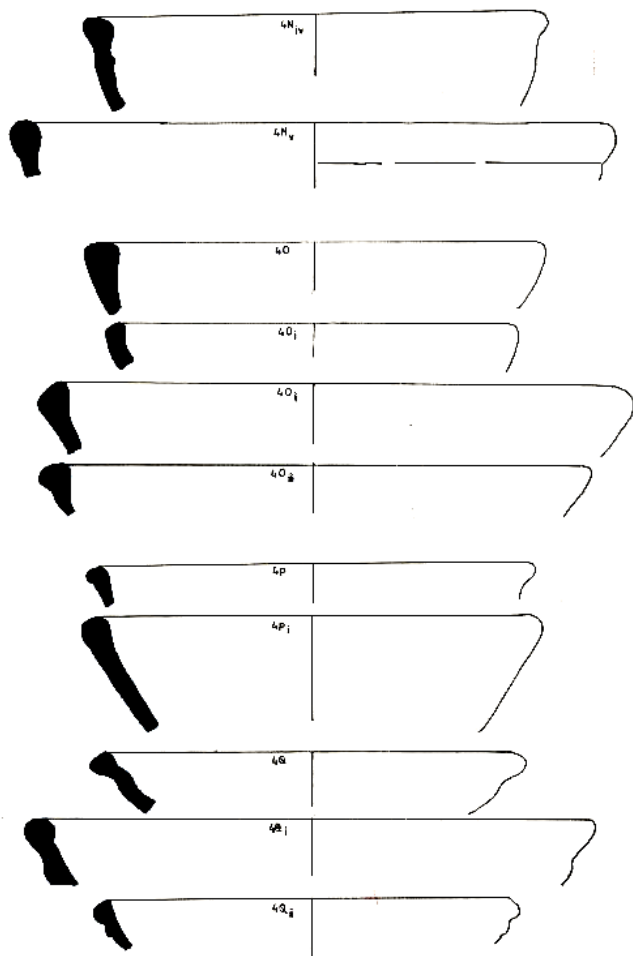
උප වර්ග 4 O 5 YR 3/3 Dark Reddish brown රක්ත වර්ණයෙන් යුක්ත මැටි බඳුන් වර්ගයකි. සෙ.මී. 40 ක් පමණ විෂ්කම්භයකින් යුත් මෙම මැටි මෙවලම් මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රචනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් යුක්ත වේ.

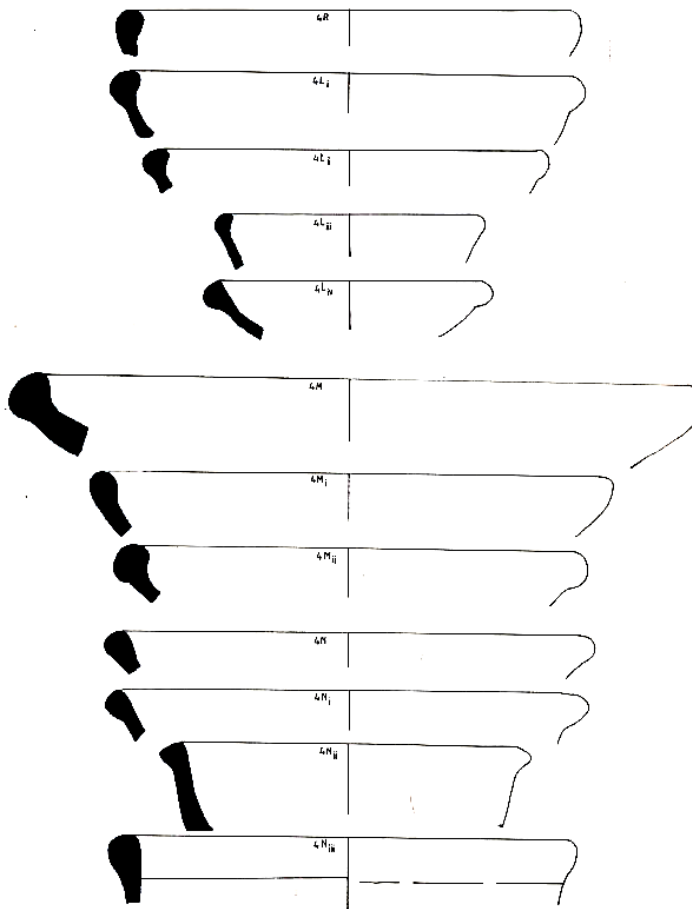

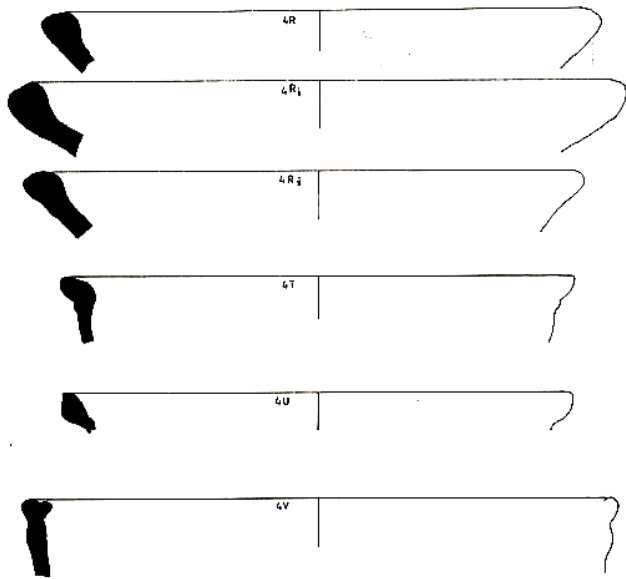

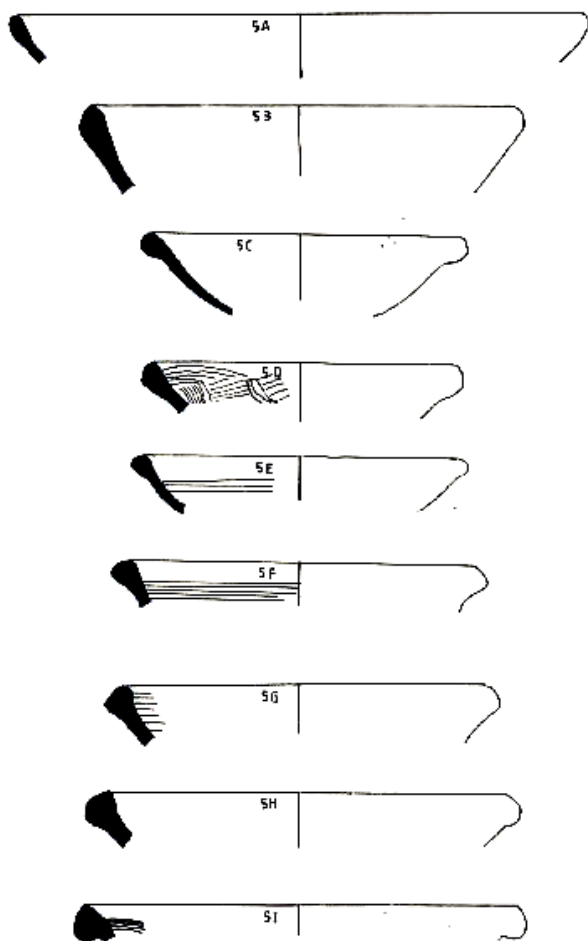
5 වන වර්ගය නැඹිලිය (Nambiliya)

5 වන වර්ගයට අයත් මැටි මෙවලම් විශේෂය නැඹිලිය වර්ගයට අයත් වේ. උප වර්ග 09ක් ජේතවනයෙන් වාර්තා වී ඇත. මෙම හැඩයන්ගේ බඳුන් ජේතවන විහාර අවධියට අයත් ස්තර වලින් වාර්තා වී තිබේ. රක්ත වර්ණ භාජන (RW) සණයට අයත් බඳුන් වශයෙන් මේවා පෙන්වා දිය හැක.

උප වර්ගය 5 a 2.5 YR 2.5 /2 Very Dusky red වර්ගයෙන් යුක්ත සෙ.මී. 20 ක් පමණ විෂ්කම්භයක් ගන්නා බඳුන් වර්ගයකි. මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් යුක්ත වේ.

උප වර්ගය 5 C සෙ.මී. 34 විෂ්කම්භයකින් යුක්ත 5 YR 3/4 Dark Reddish brown වර්ණ මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සණකමකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් යුක්ත බඳුන් විශේෂයකි.

උප වර්ගය 5 g සෙ.මී. 28 ක විෂ්කම්භයකින් යුක්ත 5 YR 3/4 Dark reddish brown පැහැ මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් යුක්ත බඳුන් විශේෂයක් වේ.

6 වන වර්ගය කොරහ (Koraha)

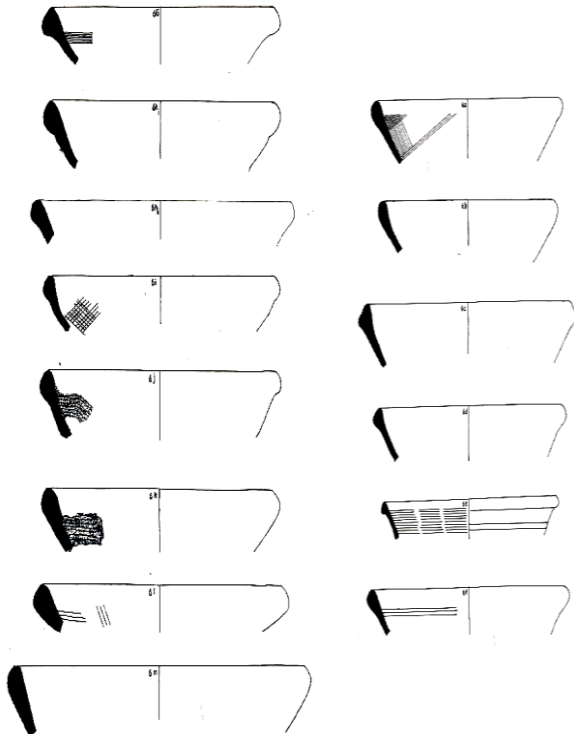
ජේතවන විහාරය ආශ්‍රිත ව හමු වී ඇති මැටි මෙවලම් අතර 6 වන වර්ගය ලෙස කොරහ හැඳින්විය හැක. මෙම වර්ගයට අදාළ ව උප වර්ග 14 ක් ජේතවනයෙන් හඳුනාගෙන තිබේ. රතු භාජන සනයට (RW) අයත් මෙම මැටි මෙවලම් විශේෂ ද බහුල වශයෙන් ජේතවන අවධියට අයත් ස්තර තුළින් වාර්තා වී තිබේ.

උප වර්ගය 6 a සෙ.මී. 40 ක් පමණ විෂ්කම්භයකින් යුක්ත 2.5 YR 4/4 reddish brown පැහැ රක්ත වර්ණ බඳුන් වර්ගයකි. මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් යුක්ත භාජන විශේෂයක් වේ.

උප වර්ගය 6 e 5 YR 3/4 dark reddish brown පැහැයෙන් යුක්ත සෙ.මී. 39 විෂ්කම්භයක් ගන්නා මෙම භාජන මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් යුත් භාජන වර්ගයකි.

උප වර්ගය 6 i සෙ.මී. 26 ක විෂ්කම්භයකින් යුක්ත වේ. 5 YR 3/4 dark Reddish brown පැහැ මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණ රවනාවකින් යුක්ත බඳුන් වර්ගයකි.

උප වර්ගය 6 e 5 YR 3/3 dark reddish brown පැහැ සෙ.මී. 40 ක විෂ්කම්භයකින් යුත් මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් යුත් බඳුන් විශේෂයකි.

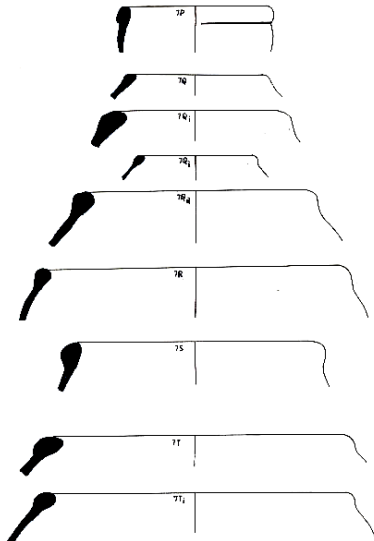

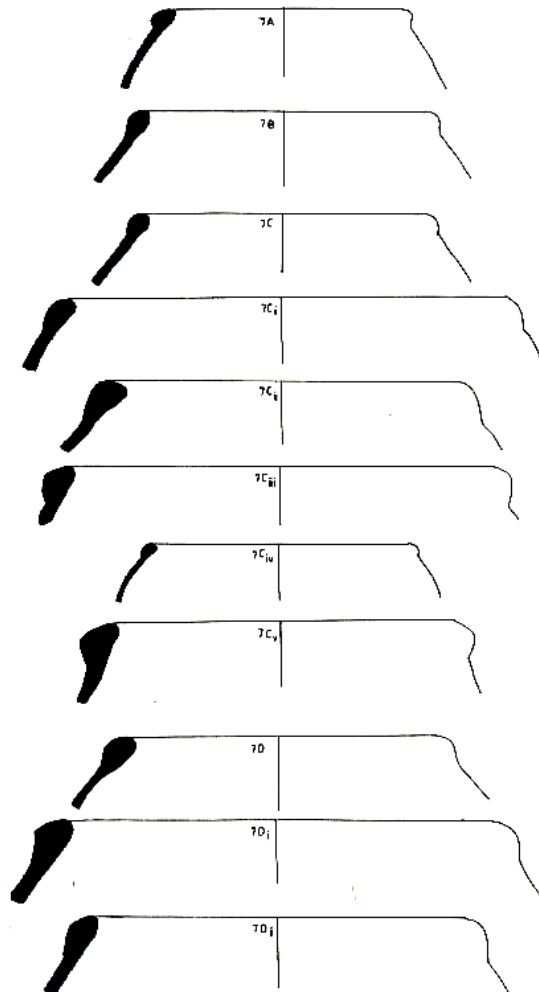
7 වන වර්ගය හැලි (Hali)

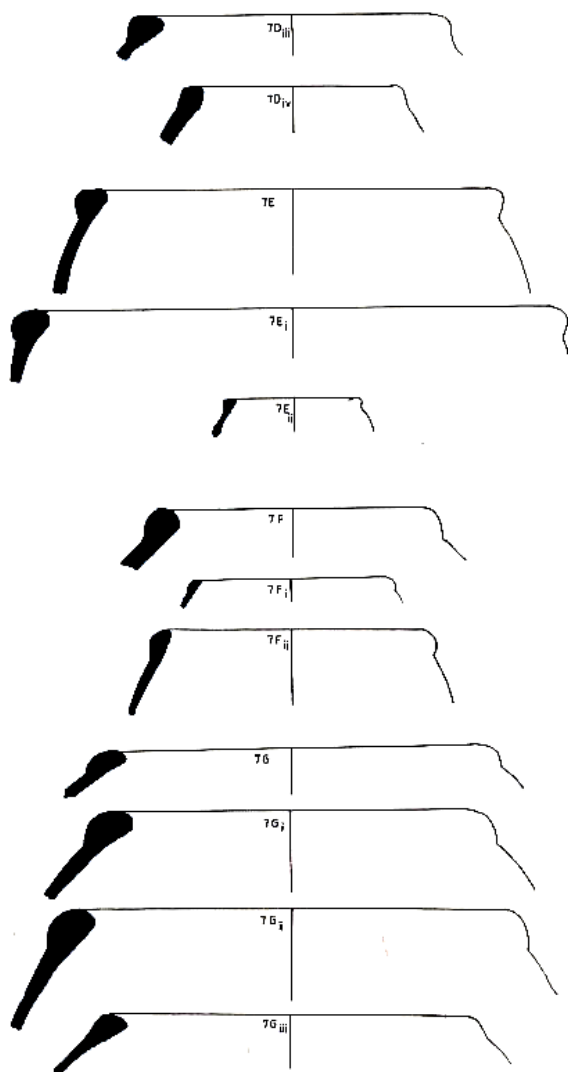
ජේතවන මැටි බඳුන් වර්ගීකරණයට අදාළ ව හත්වන වර්ගයට අයත් මැටි මෙවලම් හැලි වර්ගයට අයත් වේ. මෙම බඳුන් වර්ගයට අදාළ උප වර්ග 54ක් පමණ ජේතවන භූමිය ආශ්‍රිත කැණීම්වල දී ප්‍රාග් ජේතවන හා ජේතවන අවධියට සම්බන්ධ ස්තරවලින් සොයා ගෙන ඇත.

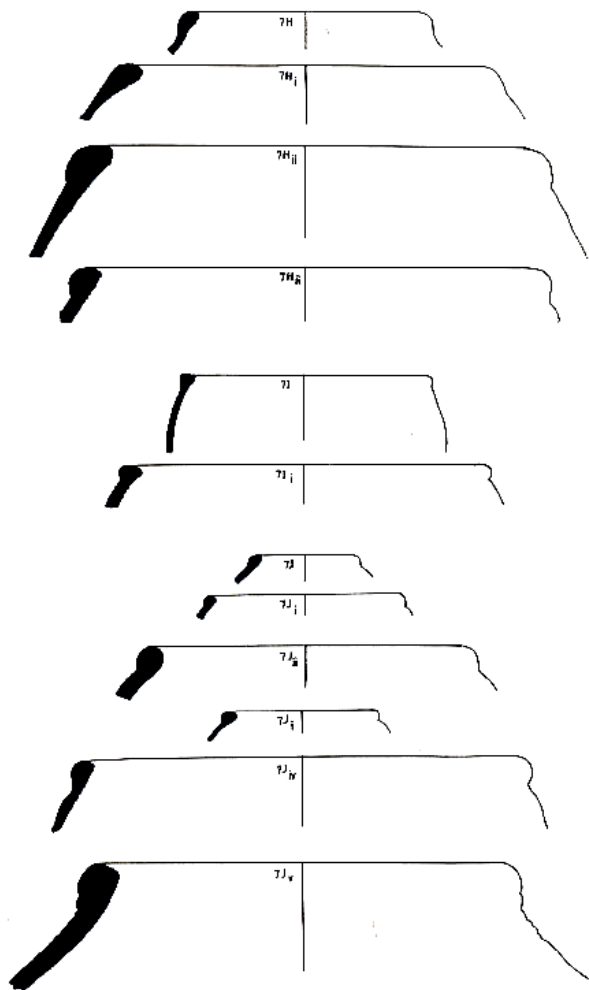
උප වර්ගය **7 a** විෂ්කම්භය සෙ.මී. 36කින් සමන්විත වේ.

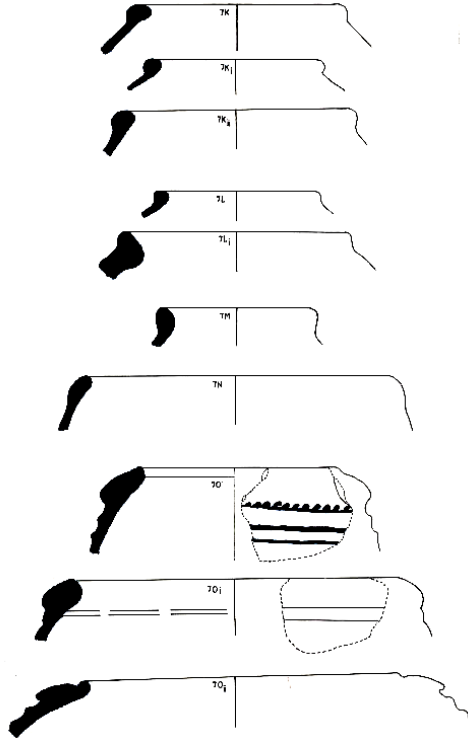
10 YR 4/4 Weak red පැහැ රතු භාජන විශේෂයක්වන (RW) මෙම මෙවලම් මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ඝනකමකින් යුක්ත වේ.

8 වන වර්ගය ඇතිලිය (Athilitya)

8 වන වර්ගයට අයත් ඇතිලි වර්ගයේ උප වර්ග 27ක් පමණ ප්‍රාග් ජේතවන හා ජේතවන විහාර අවධියට අයත් ස්තර ආශ්‍රිත ව වාර්තා වී තිබේ. එම උප වර්ග අතර කාල රක්ත වරණ මෙවලම් (BRW), රක්ත වරණ මෙවලම් (RW) හා කාල වරණ මෙවලම්වලට (BW) අයත් භාජන වර්ග හඳුනාගත හැකි ය.

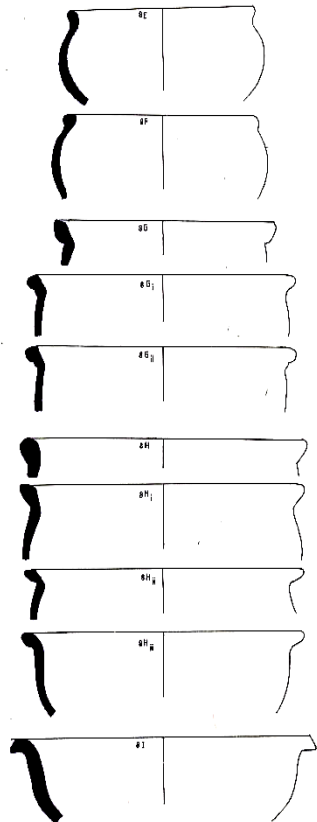
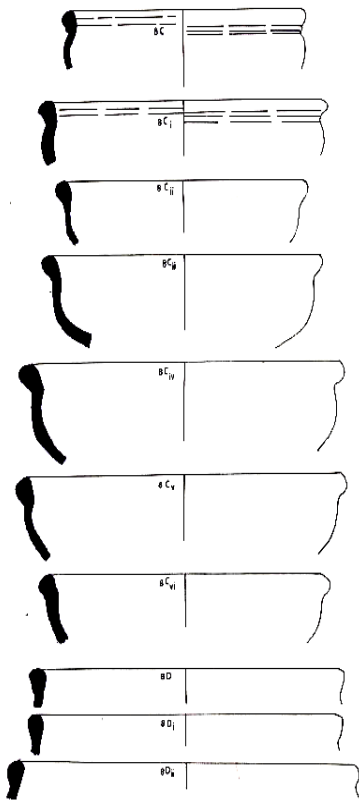
උප වර්ගය 8 O කාල රක්ත වරණ මැටි මෙවලම් සෙ.මී.22 ක විෂ්කම්භයෙන් යුක්ත වේ. 5 YR5/4 Reddish

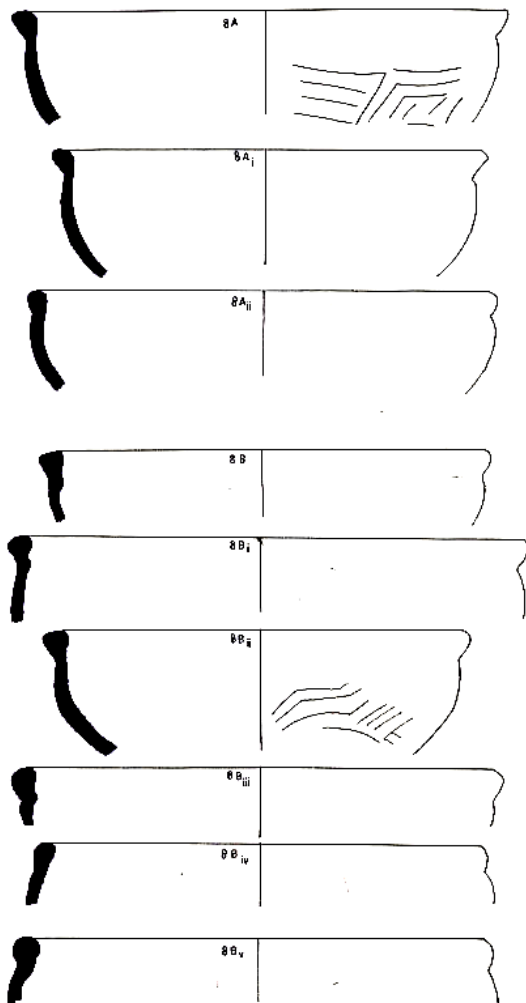
Brown වර්ණයෙන් යුත් මෙම මෙවලම් මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් සමන්විත වේ.

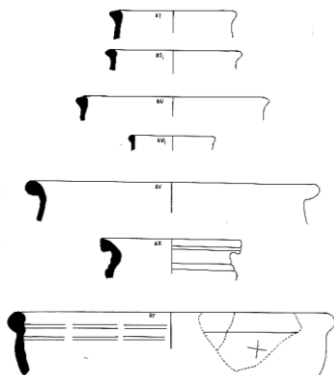
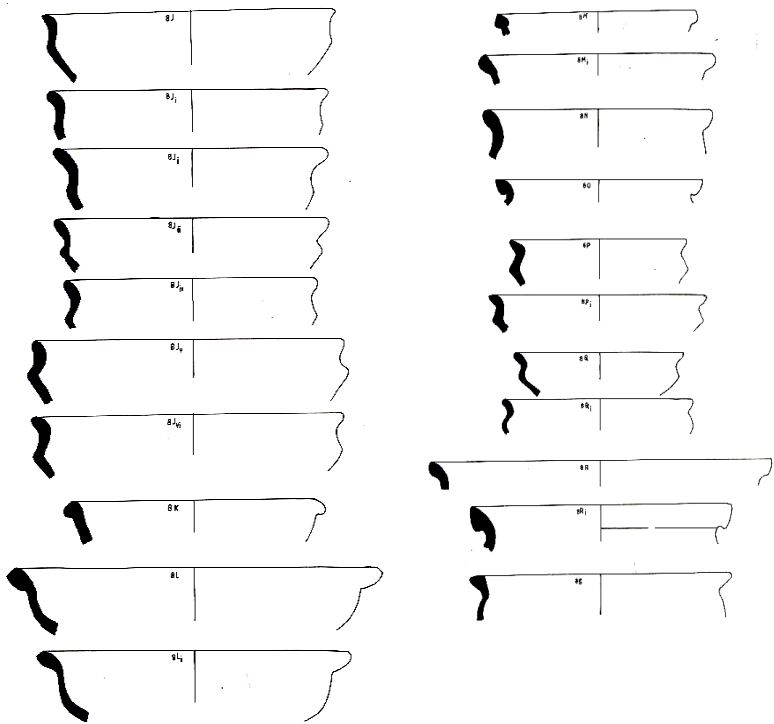
උප වර්ගය 8 r රක්ත වර්ණ භාජන (RW) ගණයට අයත් වේ. සෙ.මී. 20 ක විෂ්කම්භයෙන් යුක්ත මෙම බඳුන් 5 YR 3/4 Dark Reddish Brown පැහැ වන අතර මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයක සනකමකින් යුක්ත වේ.

උප වර්ගය 8 q 5 YR 4/4 reddish brown පැහැයෙන් සෙ.මී. 26ක විෂ්කම්භයෙන් යුත් බඳුන් වර්ගයක් වේ. රවනාව හා සනකම මධ්‍යම ප්‍රමාණයෙන් යුක්ත වේ.

9 වන වර්ගය මුට්ටි (mutti)

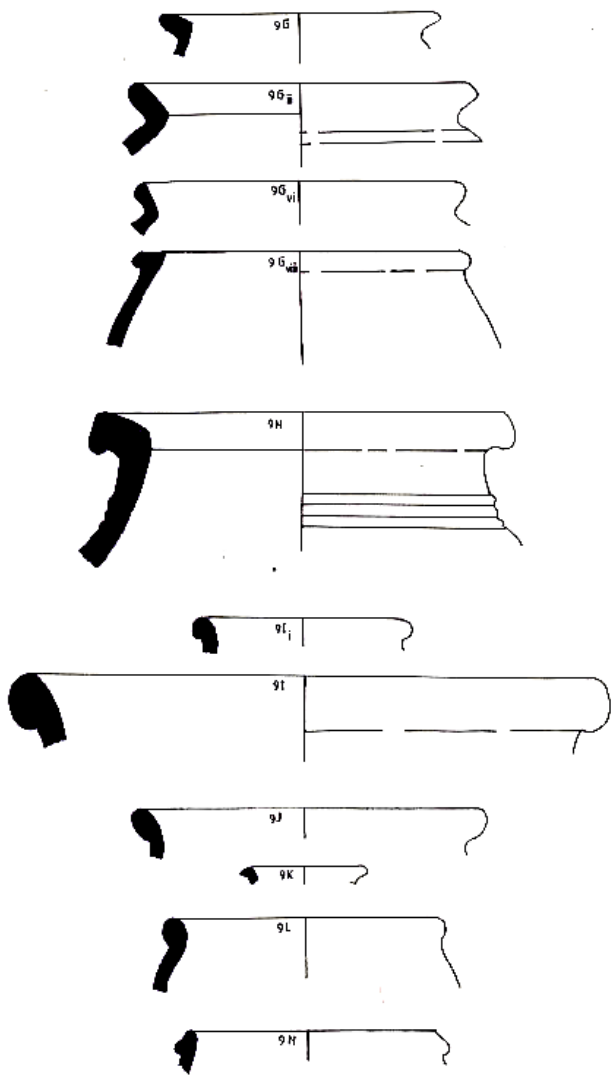
9 වන මැටි භාජන වර්ගයට අයත් වන්නේ මුට්ටි වර්ගයේ බඳුන් ය. එම වර්ගයට අදාළ උප වර්ගයන් 62ක් ජේතවන පුරාවිද්‍යා ක්ෂේත්‍රයෙන් හඳුනාගෙන තිබේ. රක්ත වර්ණ භාජන වර්ගයට (RW) අයත් බඳුන් ප්‍රාග් ජේතවන හා ජේතවන අවධියට අයත් ස්තරවලින් වාර්තා වී ඇත.

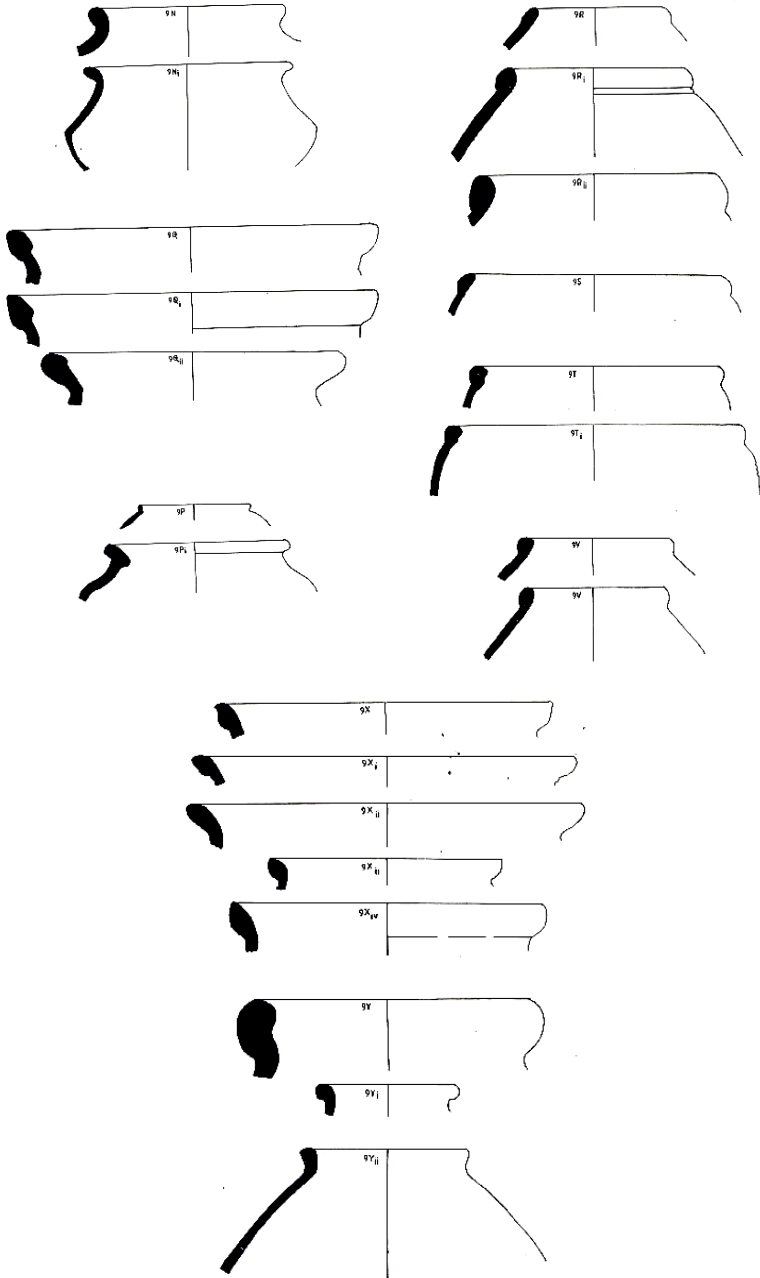
උප වර්ගය 9 c 5 YR 4/4 Reddish brown වර්ණයෙන් යුක්ත සෙ.මී. 20 ක් විෂ්කම්භයක් ගන්නා භාජන වර්ගයකි. මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් යුක්ත වේ.

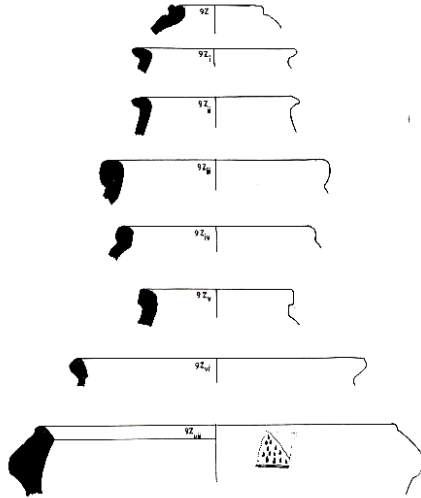
උප වර්ගය 9 g සෙ.මී. 18 ක විෂ්කම්භයෙන් යුක්ත 7.5 YR 3/3 Dark brown පැහැ මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් යුත් භාජන විශේෂයකි.

උප වර්ගය 9 ni සෙ.මී. 15 ක විෂ්කම්භයකින් යුක්ත 2.5 YR 4/4 reddish brown රක්ත වර්ණ භාජන වර්ගයකි. මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා තුනී සනකමකින් යුත් භාජන විශේෂයකි.

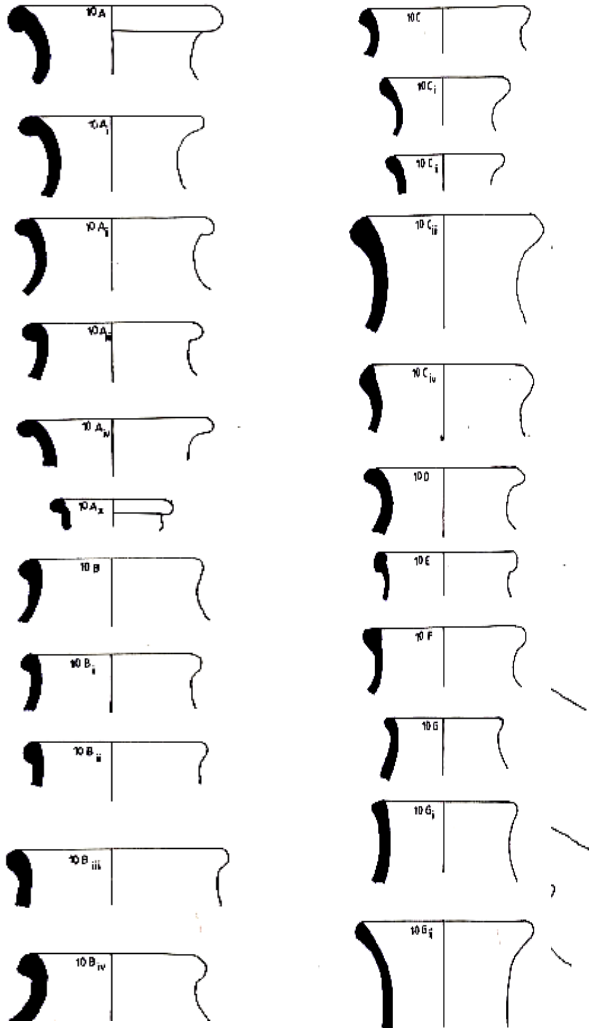
10 වන වර්ගය කළ (Kala)

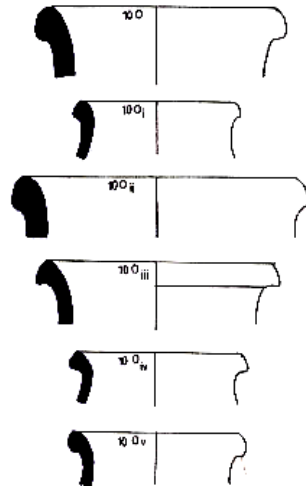
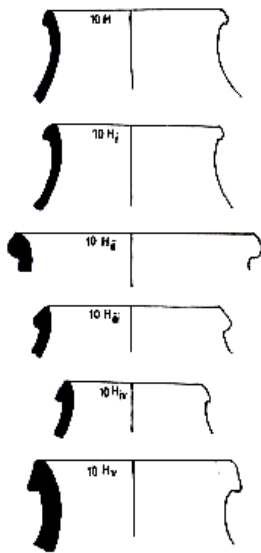
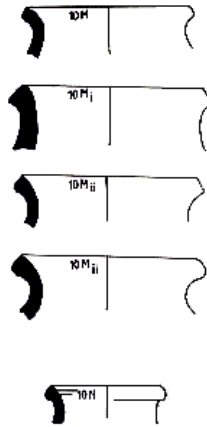
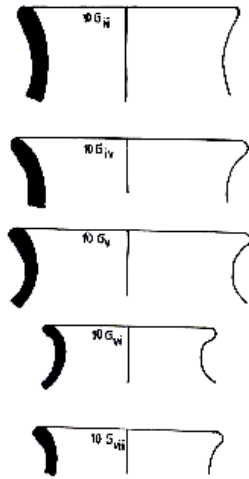
කළ වර්ගයට අයත් මැටි භාජන උප වර්ග 78ක් ජේතවනයෙන් හඳුනාගෙන ඇත. එම උප වර්ගයට අයත් බඳුන් බහුල වශයෙන් ජේතවන විහාර අවධියට අයත් ස්තරවලින් වාර්තා වී තිබේ.

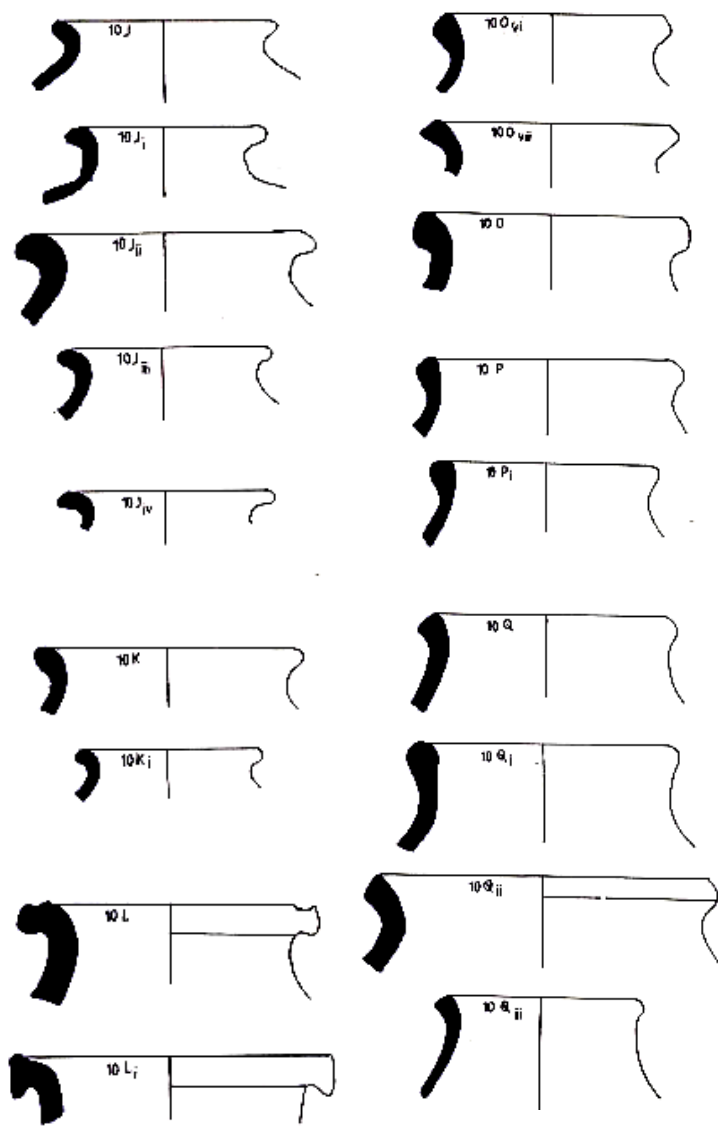
උප වර්ගය 10 a සෙ.මී. 15 ක විෂ්කම්භයෙන් යුක්ත 7.5 YR 5/2 dark brown පැහැ භාජන වර්ගයකි. මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සණකමකින් යුක්ත වේ.

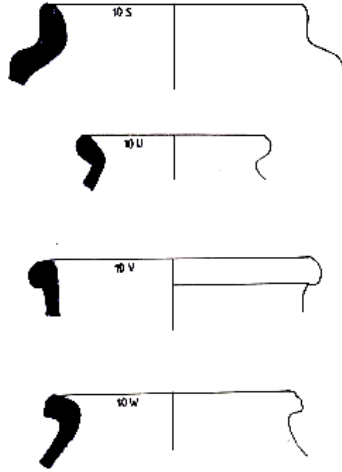
උප වර්ගය 10 f 7.5 YR 5/3 Brown වර්ණයෙන් යුක්ත සෙ.මී. 8 ක විෂ්කම්භයක ගන්නා භාජන වර්ගයකි. මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් මෙම භාජන වර්ගය යුක්ත වේ.

උප වර්ගය 10 q 7.5 YR 3/3 dark brown කාලවර්ණ බඳුන් වර්ගයකි. සෙ.මී. 18 ක විෂ්කම්භයකින් යුක්ත මෙම මැටි භාජන වර්ගය මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රචනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් යුක්ත වේ.

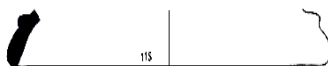
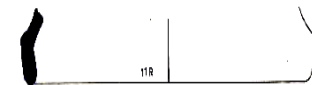
11 වන වර්ගය මුඩි (Mudi)

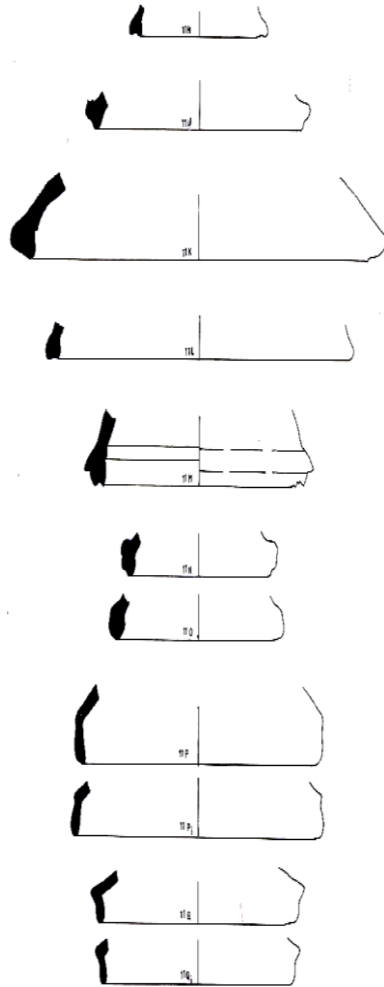
මුඩි වර්ගයට අයත් උප වර්ග 22කට අයත් මැටි භාජන ජේතවනය ආශ්‍රිත ව හඳුනා ගෙන තිබේ. මේවා රක්ත වර්ණ මැටි භාජන වර්ගයට (RW) අයත් වේ.

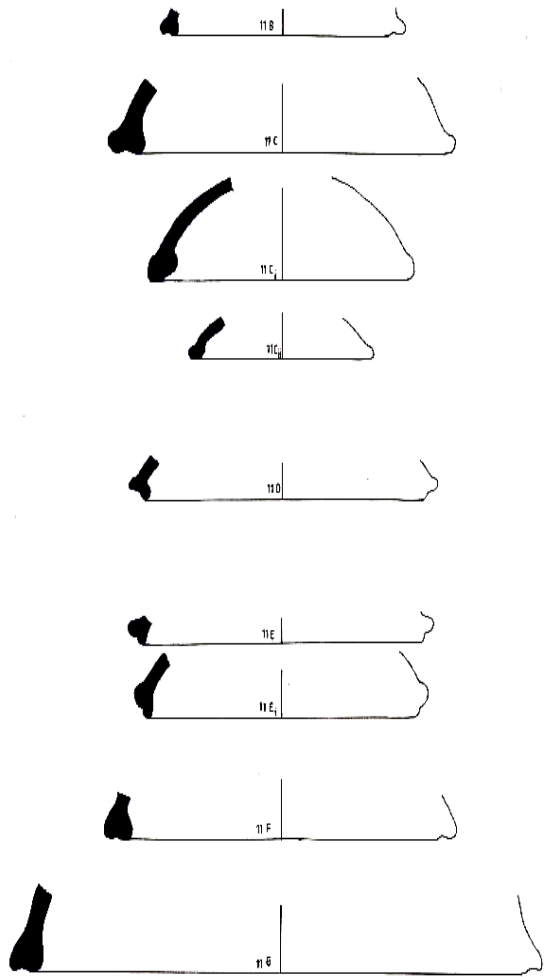
උප වර්ගය **11 a** සෙ.මී. 20 ක විෂ්කම්භයෙන් යුක්ත 2.5 YR 5/3 Reddish brown පැහැ මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් යුත් භාජන විශේෂයකි.

උප වර්ගය **11 b** සෙ.මී. 24 ක විෂ්කම්භයෙන් යුක්ත මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් යුක්ත 5 YR 5/4 reddish brown පැහැ ගන්නා භාජන විශේෂයකි.

උප වර්ගය **11 c** සෙ.මී. 35 ක විෂ්කම්භයකින් යුත් 5 YR Reddish brown පැහැ මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සනකමකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් යුක්ත භාජන විශේෂයකි.

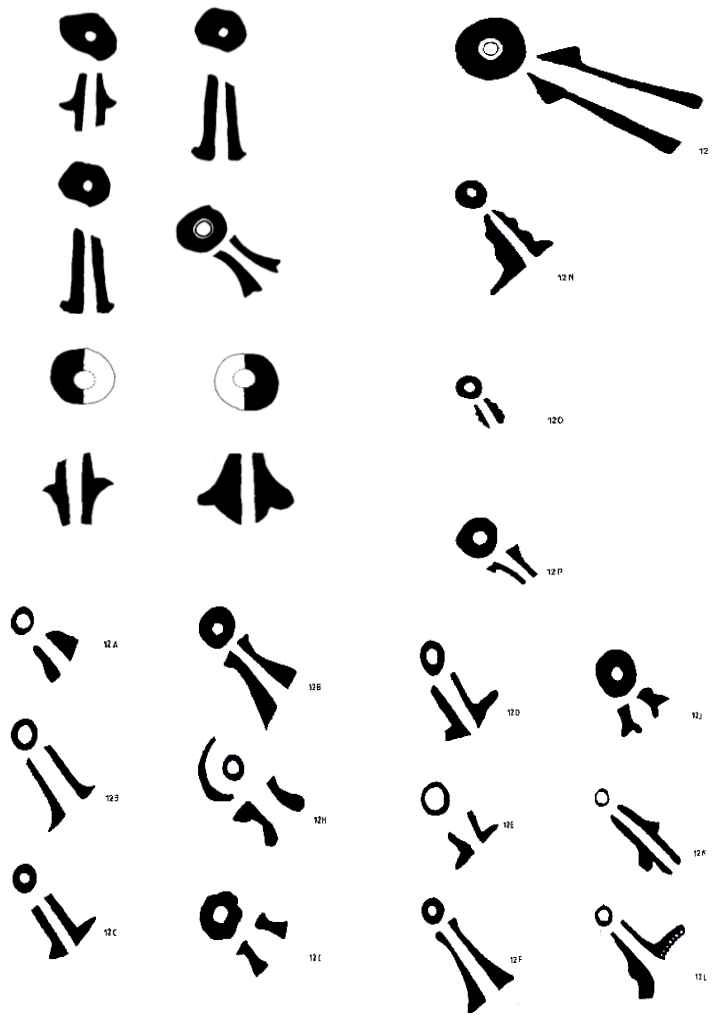
12 වන වර්ගය කෙමි (Spout)

මැටි භාජනවලට අයත් ව කෙමි වර්ග ද විශාල ප්‍රමාණයක් ජේතවනයෙන් හමු වී තිබෙන අතර ඒවා උප වර්ග 21කට අයත් ව හඳුනාගත හැකි ව තිබේ. මෙම කෙමි වර්ග ඔප දමන ලද රක්ත වර්ණ (RPW), ඔප දමන ලද කාල වර්ණ මෙවලම් (BPW) හා රක්ත වර්ණ (RW) බඳුන් වර්ගවලට අයත් වේ. මේවා බහුල ලෙස ජේතවන අවධියට සම්බන්ධ ස්තරවලින් වාර්තා වී තිබේ.

උප වර්ග 12 L සෙ.මී. 5.5 ක විෂ්කම්භයකින් යුක්ත 10 R 4/6 Red මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා තුනී ඝනකමක් සහිත කෙමි වර්ගයකි.

උප වර්ගය 12 K සෙ.මී. 5 ක විෂ්කම්භයකින් යුක්ත 10 R 4/6 red වර්ණ මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රවනාවකින් හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ඝනකමකින් මෙම කෙමි වර්ගයකි.

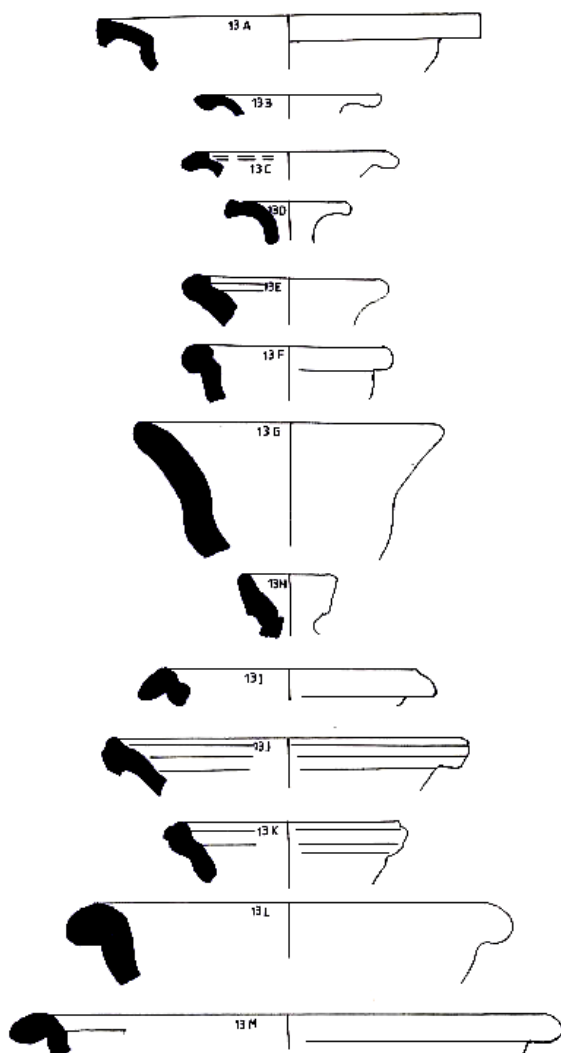

13 වන වර්ගය කලස (Vas)

ජේතවන විහාරය ආශ්‍රිත කැණීම්වල දී හමු වූ මැටි භාජන අතර කලස වර්ගයට අයත් භාජන වර්ග හමු වී තිබේ. උප වර්ග 13 ක් ජේතවනයෙන් හඳුනාගෙන තිබෙන අතර මෙම බඳුන් බොහෝ විට Vass ලෙස භාවිත කොට ඇති ආකාරය හඳුනාගත හැකි ය.

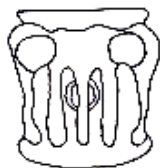
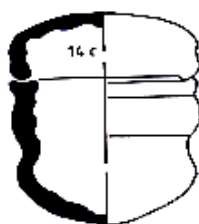
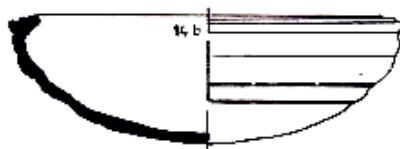
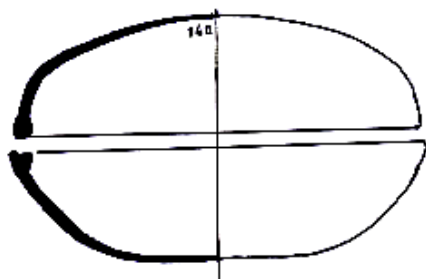

14 වන වර්ගය මංජුසා (Casket)

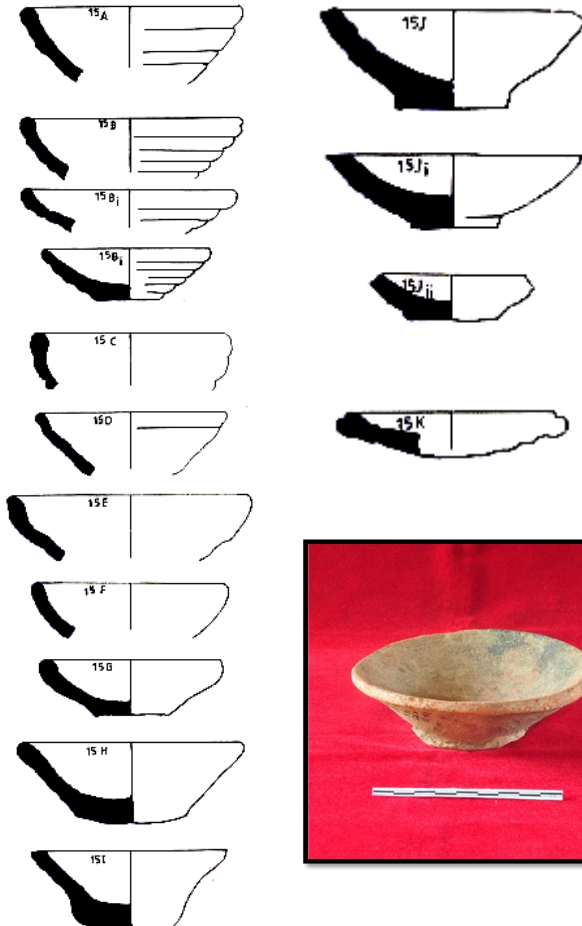
ජේතවන මැටි භාජන වර්ගීකරණය තුළ මංජුසා ද සුවිශේෂ වේ. උප වර්ග 04 කට අයත් මංජුසා ජේතවන අවධියට අයත් ව ස්තූපය ආශ්‍රිත ව කැණීම්වලදී හමු වී තිබේ. ඒවා අතර රක්ත වර්ණ භාජන වර්ගයට (RW) අයත් බඳුන් තිබේ.

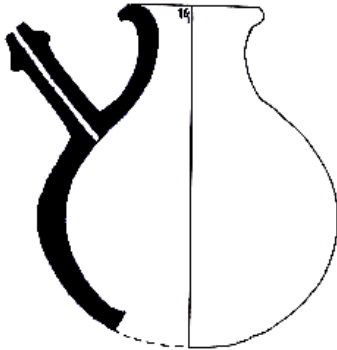
15 වන වර්ගය පහන් (Lamps)

ජේතවන මැටි භාජන වර්ගීකරණය තුළ මී ළඟ වර්ගය වශයෙන් පහන් හඳුනාගත හැකි ය. විවිධ හැඩයන්ට අනුව නිර්මාණය කර ඇති කුඩා ප්‍රමාණයේ පහන් උප වර්ග 15 ක් හඳුනාගෙන තිබේ. එම පහන් රක්ත වර්ණ (RW) භාජන වර්ගයන්ට අයත් ය.

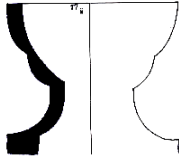
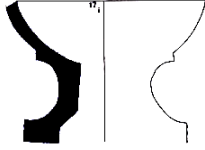
16 වන වර්ගය කෙමි සහිත භාජන

ජේතවනයෙන් හමු වූ කෙමි සහිත භාජනවලින් හැඩය හඳුනාගත හැක්කේ එක් භාජනයක පමණි. එය සෙ.මී. 7.0 විෂ්කම්භයකින් යුක්ත 2.5 YR Dark Reddish brown පැහැ බඳුනක් වේ.

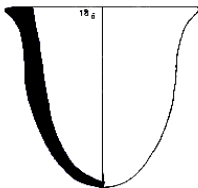
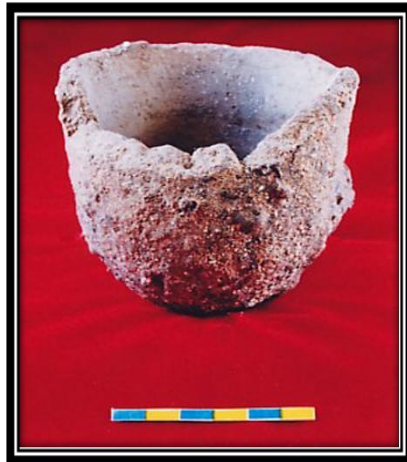
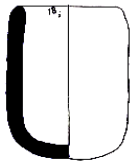
17 වන වර්ගය අඩි සහිත භාජන

17 වන වර්ගයට අදාළ ව හමු වී ඇති මැටි භාජන වර්ගය හැඩ 02කට අදාළ ව හමු වී ඇත. භාජනයේ හැඩය හඳුනාගත නොහැකි ලෙස ඉහළ කොටස විනාශ වී තිබේ. විෂ්කම්භය සෙ.මී. 10ක් පමණ වන මෙම මැටි භාජන වර්ගය ඔප දමන ලද රක්ත වර්ණ (RPW) වර්ගයට අයත් වේ.

18 වන වර්ගය කෝව (Crusible)

ප්‍රාග් ජේතවන ස්තර ආශ්‍රිත ව හමු වී ඇති කෝව වර්ග දෙකක අයත් වේ. එයින් 18 i කෝව 2.5 YR 2/0 Black වර්ණයෙන් යුක්ත වන අතර විෂ්කම්භය සෙ.මී. 08 ක් පමණ වේ. 18 ii වර්ගයට අයත් කෝව 25 YR 2/9 Black වර්ණයෙන් යුක්ත විෂ්කම්භය සෙ.මී. 10 ක් පමණ ගන්නා කෝව වේ.

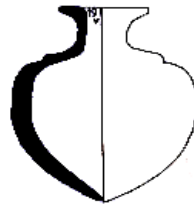
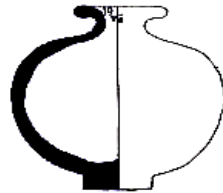
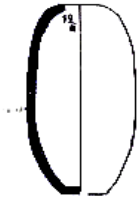
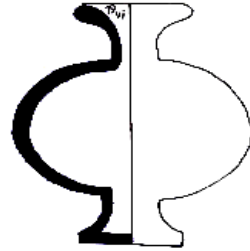
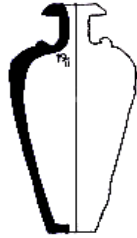
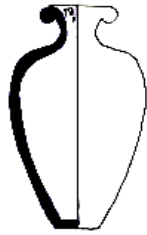
19 වන වර්ගය වයින් භාජන

ජේතවන විහාරය ආශ්‍රිත ව ස්තර වලින් වාර්තා වී ඇති වයින් භාජන හැඩ අනුව වර්ග 9 කට අයත් වේ. සැමත් මත්සා පැහැ බඳුන් මෙන් ම රක්ත වර්ණ බඳුන් (RW) මෙම භාජන සංඛ්‍යාවට අයත් වේ.

උප වර්ගය 19 i 7.5 YR 7/6 Reddish වර්ණයෙන් යුත් විෂ්කම්භය සෙ.මී. 7.5 ක් ද සෙ.මී. 15.5 ක් උස ඔප දමන ලද රක්ත වර්ණ (RPW) වර්ගයේ බඳුනකි. 19 ii උප වර්ගයට අයත් වයින් භාජනය 10 YR very pale brown වර්ණයෙන් යුක්ත ය. සෙ.මී. 39 ක් උස මෙම භාජනයේ විෂ්කම්භය සෙ.මී.5.5 ක් වේ. මෙම බඳුන ද ඔප දමන ලද රක්ත වර්ණ (RPW) පැහැ බඳුනකි.

උප වර්ගය 19 v වර්ගයට අයත් භාජන ද (RPW) ඔප දමන ලද රක්ත වර්ණ භාජනවලට අදාළ වේ. 2.5 YR 6/6 light red වර්ණ මෙ බඳුන් සෙ.මී. 44 ක් උසකින් යුක්ත වේ.

20 වන වර්ගය රැස් කිරීමේ භාජන (Storage)

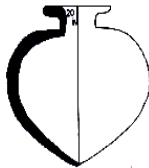
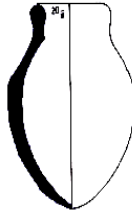
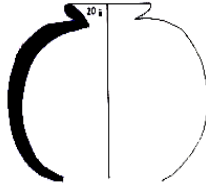
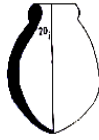
විශාල ප්‍රමාණයේ ආහාර ද්‍රව්‍ය රැස් කිරීමට භාවිත කරන මැටි භාජන 04 ජේතවනයෙන් හමු වී තිබේ. මේවා රක්ත වර්ණ භාජන වන අතර (RW) ජේතවන අවධියට අයත් ස්තරවලින් වාර්තා වී තිබේ.

උප වර්ගය 20 i බඳු සෙ.මී. 260 ක විෂ්කම්භයෙන් යුත් සෙ.මී. 90ක් වන උස සෙ.මී. 64ක් වන මෙම බඳුන ද්‍රව්‍ය ගබඩා කිරීමේ භාජනයකි.

උප වර්ගය 20 ii බඳු සෙ.මී. 155 ක් වන විෂ්කම්භය සෙ.මී.120 ක් වන උස සෙ.මී. 48 යුත් ද්‍රව්‍ය ගබඩා කිරීමේ භාජනයකි.

උප වර්ගය 20 iii විෂ්කම්භය සෙ.මී.65 ක් වන බඳු සෙ.මී. 90 වන උස සෙ.මී 70 වන ද්‍රව්‍ය ගබඩා කිරීමේ බඳුනකි.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

1. Begly, V.1981., Excavation of Iron age Burials at Pomparippu 1970, *Ancient Ceylon 4* : 49-142.
2. Deraniyagala,S.U,1972., The Citadel of Anuradhapura: Excavation in the Gedige area,*Ancient Ceylon 2*;48-165
3. 1984.,Classification System for Ceramics in Sri Lanka, *Ancient Ceylon. No5* :109-114.
4. 1986., Excavation in the Citadel of Anuradhapura:Gedige 1984 Preliminary report ; *Ancient Ceylon.No 6*:39-48.
5. Heidrun, S, 2001., (Weisshaar, H.J., H.Roth, W.Wijayapala eds), The Development of Pottery at Tissamahrama 59 - 94, *Ancient Ruhuna*, Sri Lankan German Archeological Project in Southern Province vol . I(Materialien Zur Allgemeinen and vergleichenden Archaeologies 58)Mainzam.
6. Martin, K. 1985., Local pottery of Anuradhapura: Away to it's classification and Cronology
7. Rathnayake, H.,1988., Jetavanaramaya Project Anuradhapura: ***First Archaeological Excavation and Research Report***. Ministry of Cultural affairs. Central Cultural Fund, Colombo
8. Rice, P. M, 1996., ***Pottery Analysis, A source book***. Chicago.University of Chicago. PP. 207 – 241.

9. Shepard, A. O, 1956., *Ceramic for the Archaeologists*. Washington. Carnegie Institution of Washington. PP. 224 – 250.
10. Silva, R ,2000., Development of Ancient cities in Sri Lanka with special Reference to Anuradhapura. *Reflection on A Heritage* ,Central Cultural Fund, Ministry of Cultural and Religious Affairs: 36-49.
11. දීපවංසය , 1959., සංස්කිරිඇල්ලේ ඥාණවිමල හිමි, කොළඹ, ඇම්.ඩී.ගුණසේනසහ සමාගම.නිකාය සංග්‍රහය හෙවත් ශාසනාචාරය, 1984 ..සංස්.බන්දුසේන ගුණසේන, කොළඹ, ඇස්.ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.
12. සද්ධර්මරත්නාකරය, 1955., (සංස්.) කළපච්චාවේ දේවානන්ද ස්ථවිර, කොළඹ ,ඇම්.ඩී.ගුණසේන සහ සමාගම. මහාවංසය (සිංහල), 1996., සංස්. හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල හිමි; දොන් අන්ද්‍රිස් ද සිල්වා බටුවන්තුඩාවේ, නුගේගොඩ, ගංගොඩවිල, සීමාසහිත දීපානි ප්‍රකාශන පෞද්ගලික සමාගම.
13. සමන්තපාසාදිකා,1900.,(සංස්.) ඊමකීර්නි, කොළඹ, ග්‍රන්ථාලෝක මුද්‍රණාලය.
14. මහාවංසය (පාලි), 1959., (සංස් පොල්වත්තේ බුදුධන්ත හිමි, කොළඹ, ඇම්.ඩී.ගුණසේන සහ සමාගම.
15. සමන්තපාසාදිකා,1900., (සංස්.) යු.එස්.ඩබ්. ධර්මකීර්නි, කොළඹ, ග්‍රන්ථාලෝක මුද්‍රණාලය.